

Pável István

Két szerencsés

Borító: Pável Judit

TARTALOM

Szerencsésszagú Augusztá

- I.
(A gusztá Augusztá)
- II.
(Mese avagy a család eredete)
- III.
(Vazul az úr)
- IV.
(Talán Zalán)
- V.
(Rablás? Az hát!)
- VI.
(Tényleg életjáradék?)
- VII.
(Nem Etna, csak Eta pöffékel)
- VIII.
(A néma így beszélget)
- IX.
(Nem sért az egyezség)
- X.
(A lakodalom)
- XI.
(Szerencsétlenillatú Artúr)
- XII.
(Dezodor gróf)

Szerencsés Gedeon egy napja

Szerencsésszagú Augusztá

I. (A gusza Augusza)

Komolyan mondjuk, ön egy komolytalan történet olvasásába kezdett. Egyetlen mentsége van csupán, hogy jól tette! Ez a kisregény kizárólag a szórakoztatás nemes céljából íródott. Bevalljuk a téma és a stílus választás nem a véletlen műve, hanem szerény képességünk megnyilvánulása, vagy röviden azt is mondhatnánk, bűne.

Hisszük, ha korunkban, mint Afrodité a tenger hullámaiból, felmerül a gyanú árnyéka, hogy valaminek kézzelfogható mondanivalója van, mint eszet vesztek, ejti ki kezükből az irományt az olvasók - vagy az éppen ezért már régen nem olvasók -, egyre növekvő rétege. Ezért tartjuk fontosnak már az elején közölni, hogy ebből az írásból nemigen fog senki történelmi, földrajzi, társadalmi vagy egyéb ismereteket szerezni. De ha mégis, próbálja meg az egészet viccnek venni és minél előbb elfelejteni a tanultakat!

Nos, ha sikerült mindjárt írásunk elején eloszlatni a legkisebb aggodalmat, akkor bele is vághatunk a húrok pengetésébe! Bár, végre megmondhatná valaki, miért is kell azokat az átkozott húrokat pengetni?

A középkor széles derekán, úgy a jövő kulcsa és a múlt kincse között valahol félúton, pontosabban szólva, valamikor a tizenhetedik és tizenkilencedik század fordulóján élt egy kedves, vidám lány. Hosszú, szőke haja, ha néhanap a férfinép öröme leeresztette, bőven a repedt sarkáig ért. Történetünk idején, mivel a konty akkoriban csak az asszonyoknak volt engedélyezett viselet, így fejének aranyló ékét legtöbbször befonva, izmos nyaka köré tekerve viselte. Elhiheti mindenki, furcsa egy látvány volt a természetes, szerényen is nyolcvan kilós, piros-pozsgás fehérceseléd, ahogy négy egyre vastagodó hajkarika adott keretet „vékony, hattyúnyaka” köré. Néhány sánta év osont el azóta, hogy a már-már eladósorba került széplány, miközben a kertben játszadozott kedvenc kutyájával, megbotlott hosszú, hullámos fürtjeiben. Akkor határozta el, hogy ezután fejének érett búzatáblát idéző ékét inkább feltekerve hordja, úgy bizonyára nem érheti olyan nagy tragédia, hogy arccal érjen bele egy aprócska, az ott lézengő háziállatok miatt kétes eredetű pocsolyába. Azóta bizony ritkán engedte meg, hogy a pajzán szél gyönyörű haját oly könnyedén összejárja, ahogy az elgyötört fésű, a századik sikertelen próbálkozást követő, első sikeres útján.

- Jaj! Itt jön a gusza, nemes Szerencsésszagú Augusza, és ha nem lép újra a jó útra, a veteményt mind feltúrja! - így súgtak össze a faluban, ha meglátták pillekönnyű libbenését a dúsán termő veteményeskertek felett.

Ebből a lelkes mondatból két dolog is következik az avatott elmék számára.

Először és utoljára, a Szerencsésszagú szülők a keresztségben az Augusza nevet adták leányuknak. Azért utoljára - mert több gyermekük nem lévén - a boldog szülők újabb nevet nem is adtak senkinek, hacsak a férj kedvenc lovát nem számítjuk. Bár, némi jóindulattal megemlíthetnénk, hiszen idetartozik, hogy az apja riadt kis őzikémnek nevezte el élete párját míg az a zord kanmajom jelzővel kedveskedett hites férjének.

Másodszor viszont - az élesebb elméjű olvasó már bizonyára rájött - a lány gondtalanul lebegő járásának és a környék veteményei fejlődésének nyilvánvaló kapcsolatára.

Nem minden a külső szépség, a piros-pozsgás arc, fontosabb a jó szív, aminek biztos jele, hogy valaki órákig tud a mezőn, a kertekben sétálni, közben az égen szálló felhők különös formáin könnyedén elmerengeni. De mit is értenek a művészethez a dolgozó falusiak, ha még ebben az ártatlan ténykedésben is tudnak kivetnivalót találni.

- Ki vet arra, ahol ez a lány jár, az nem normális! - vádolják hősnőnk a kákán is csomót keresők.

Mi viszont, igyekszünk mihamarabb tehetségünk könnyen illanó súlyával kijelenteni az általunk vélt igazságot. Ez a különös lány roppant gazdag szürkeállománnyal volt megáldva, hiszen aki oly gazdag mint ő, az biztosan eszes is, még abban a hihetetlen esetben is, ha a másodfokú differenciál egyenlet megoldó-képletére húsz éves koráig sem jött rá egyedül. Ez azért volt nagy hiba, mert hősnőnknek a veteményes kerteken történő álmodozás mellett a másik kedvenc időtöltése a matematika különféle ágainak alkalmazása volt. Hogy lehet ezt a nehéz, sok ember által megvetett tudományt szeretni? Talán a vele is megszerezhető sikerélmény miatt, jut eszünkbe a kézzelfoghatónak tűnő válasz, amit arra alapozunk, hogy hősnőnk szinte játszva számolt ki bármit. Könnyedén megoldotta a hetente fel-felbukkanó rejtélyt, vajon péntek után milyen nap következik, hogy egyéb, a számolás területén elért kimagasló eredményeit már ne is említsük.

Számlálhatatlan jó tulajdonságainak ismertetése után talán nem tűnik szentségtörésnek, ha Augusztá egy szerencsétlen adottságáról is említést teszünk, hiszen minek is induljunk tétova léptekkel a tagadás sehova sem vezető irányába? A történetből úgy is kiderül majd, hősünk rettenetes hónaljsaggal volt megverve!

No ez nem is igazán nagy csoda ebben a szépreményű- és szagú családban, hiszen a falon feszülő kutyabőr is ennek a jellegzetes adottságnak állít történelmi időszakokon átívelő emléket. Valamikor Augusztá szépapja, aki szintén nem kifejezetten előnyös megjelenésével érdekelte ki a távoli vidékekre is méltán eljutó hírért, amikor megmentette az ország első emberének életét. Semmi tévedés, valóban egy király köszönhetette neki, hogy tovább maradhatott e zsíros tejjel és édes mézzel kecsegtető földi létben. A nép, mint minden fontos esemény hiteles megőrzője, még az uralkodó nevét is rögzítette a kollektív emlékezetben. Igen, a szájhagyomány útján terjedő információra utaltunk az imént. De halljuk csak, a tábortűz lobogó lángja mellett, vajon mit mond e nagy királyról a falú bölcse és legnagyobb mesélője?

- Tudjátok, a neve páratlan római sorszámmal kezdődött, kettő volt vagy esetleg három? Ez talán mindegy is már - kezdi lelkesen meséjét a falu szájának titulált regélő ember.

Ezután hosszú csönd következik, miközben a fényes nyári csillagok hunyorogni kezdenek. De ami késik, nem múlik, így miután a kialudt tüzet kétszer is meggyújtják, jön a várva várt folytatás.

- Mit is akartam mondani az előbb? Megvan...

Mielőtt meghallgatnánk az érdekesítő történetet, bevalljuk, hogy egyszer már elmesélte nekünk a jeles ember, és mi a Szerencsészagú Katus című írásunkban már tovább is adtuk a történetet. Ám a „tejesvigazsághoz,” pontosabban szólva a teljes igazsághoz hozzátartozik, hogy a mesemondó nem tudja kétszer teljesen egyformán előadni a nevezetes nap eseményeit, ezért biztosan most is megismerünk néhány újszerűen hangzó adalékot a történelmi időről.

II.

(Mese avagy a család eredete)

Történt, egy verőfényes nyári napon, hogy hazánk nagy királya felnyergeltette kedvenc lovát, mert zergetoll vadászatra indult. Nagy királyt mondtunk? Igen helyesen tettük, mert őfelsége méreteres nyakán billegő apró feje majd két méter magasán veszélyeztette az úttest felé benyúló ágakat, ha óriás testű lován ülve, az út szélén poroszkált. Ám erre most nemigen jutott ideje, mivel dühöngött benne a vadászszenvedély, így sietve adott parancsot a környezetében lebzselő összes úri léhűtőnek, hogy amíg elpuhult testük csak bírja, tartsanak lépést vele és lovával. Az első órában még legalább száz fő lovagolt lelkesen a közelében. Ahogy az idő haladt, kinek a lova sántult meg, kinek a feje fájdukt meg rettenetesen, de volt olyan is, akinek otthon elrepült a szárnyas betétje. Ily váratlan kifogáshoz képest igazán nem volt nagy durranás a királyné által elővezetett ok, hogy miért kell sürgősen visszafordulnia, ő csupán a legújabb tévésorozat korai kezdésére hivatkozott. Délben még vagy tízen bírták a király diktálta iramot, ezzel is szemléltetve, hogy nem csak a legjobbjaink hullhatnak el és nemcsak a hosszú harc alatt. Ám az is meglehet, hogy a különben hű kísérőknek azért ment el a kedvük a vadásztól, mert órák alatt egyetlen zergetollra sem leltek? Talán! A lényeg az, hogy a vadászat vége felé, amikor a kezdeti lendület már elfogyott az összes őszes, mihaszna kísérőben, az ország ura egyedül maradt jó lovával és udvari bolondjával. Ők mindvégig kitartottak a koronás fő mellett. A ló, mert rajta ültek, és így nemigen volt választási lehetősége, az udvari bolond, mert nem volt annyi esze, hogy kitaláljon valamit, amivel kimenthette volna magát.

Bár a vadászon a bolond földig érő nyelvvel, gyalogosan loholva követte urát, mi inkább mégis a király lovát sajnáljuk! Szegény pára, az ország összes súlyos gondját mázsás teherként viselő embert hordott a hátán. Mily komoly megpróbáltatás lehetett! De a baj csak ritkán jár egyedül, hiszen egy homoki vipera az arab mén mellső lábát érintve zárta össze méregfoggal ékesített száját. Csoda-e, hogy a telivér paripa, mint a néhány éve jó termőföldre ültetett gondoztatlan málva, úgy megbokrosodott? Egy szó, mint száz, a riadt állat habzó szájjal, hátán az életéért remegő királlyal, a domb mögött megbújó, jó pár ölnyi mély szakadék felé vágta-tott.

A bolond meg tette az egyetlen dolgot, amihez igazán értett, hangos szóval énekelt.

- V-alakban repülnek a darvak, kertünk alatt, vagy... - hangzott a megrémült bolond ajkáról az alkalomhoz illő komolysággal, ám kétségtelenül nem a legmegfelelőbb ének.

Csak remélni merjük, hogy e kis dalocska teljes szövegét igen kevesen ismerik olvasóink közül, így nem szólják meg derék bolondunkat szerencsétlen nóta választása miatt, hiszen a fenti szavakat követő obszcén mondatokat csak alkoholos befolyásoltság állapotába került, nem túl érzékeny lelkű férfiak énekelhetik egymás közt pirulás nélkül.

Még egy pillanat, és a ló a királlyal együtt szakadékba zuhan! De nem, mert pont ekkor, még éppen időben lépett a vágató ló elé a nevezett hős, azaz az akkor még másként nevezett ős. Arcán borosta, némi piszok és bármily nemes cselekedet elvégzéséhez elegendő elszántság tükröződött. Két kinyújtott karját - a kellő óvatosságról megfélekezve - magasba emelte és ujjával az ég felé mutatott, szabad utat engedve az addig is csak épphogy rejtett hónalj-szagának. Ahogy ez a nagy tetteknél általában lenni szokott, meg is lett a cselekedet méltó elismerése.

- Jaj! Mily kibírhatatlan, kiirthatatlan szag! - nyihogta fájdalmában emberi nyelven a szegény haldokló ló, aki számíthatott nyaktörő zuhanásra, mérges homoki viperára, esetleg bármi másra, de nem az arra kóborló ápolatlan paraszt hónaljának jellegzetes illatára. A hirtelen rá-

törő szagáradat elől a ló még a szakadék mélye előtt a másvilágra költözött, ezzel megmentve reszkető terhét az aligha túlélhető esés következményétől.

- Fiam, de nagy szerencse, hogy lépteid erre vezette a Mindenható! Sajátságos szagoddal megmentetted életemet, ezért neked és családodnak nemességet adományozok! Nevezzenek ezután Szerencsészagúnak, hiszen ez hozott neked, nekem és a hazádnak szerencsét! Címe-re den egy felemelt kar utaljon arra, miképpen történt a te jó cselekedeted!

- Köszönöm szépen, királyom - rebegte a hálás ős.

- Még ne köszönd fiam, még nem hallottál mindent! Mivel aligha kerülhető el, hogy a közeli időkben fegyveres harc nélkül megvédjük szép hazánk területi egységét terjeszkedni kész szomszédainktól, ezért elvárlak seregembe kapitányi rangban! Bizonyára elég kezded egyetlen jól irányzott lendítése ahhoz, hogy egész ellenséges hadakat söpörjön le a térképről! Ezzel hathatósan szolgálhatnád a nemzedet szent ügyét! - fejezte be hálájának kimutatását a nagy, ámbar pillanatnyilag saját bejáratú náthájával megvert király.

- Királyom, engedd, hogy kérjek valamit én is! Nem nekem való a vitézi életet, hadd éljem napjaimat ezek után is, mint civil ember! Nem-szeretem kenyér nekem a háborúskodás! Ám azt megígérhetem, ha országunkra ellenséges had támadna, én minden katonai rang nélkül is tudnám, mi a kötelességem! - mondta az új nemes nyájas képpel, miközben arra gondolt, hogy ő bizony futna a megfelelő irányba, még az is lehet, hogy éppen Iránba, de mindenképpen oda, ahova nem hallatszik el az öldöklő csata zaja.

- Jól van! Legyen kívánságod szerint, de ha baj lesz, én üzenek érted! Hálánk jeléül, a hozzátartozó legelővel együtt, az ide legközelebb fekvő falut adjuk birtokodul! - rendelkezett levedző orrát törölgetve az uralkodó.

Az ország szerencsétlenségére királyunk nem volt elég következetes, hogy az akkor megismert csodafegyvert mindenképpen magához rendelje, így vészelt el sajnálatos módon az utolsó történelmi esély arra, hogy Európa meghatározó hatalmává váljunk.

A rossz nyelvek azt is suttogták, hogy az eldugult orrú adományozó azért valamit mégiscsak érezhetett az új nemes jellegzetes szagából, mert máskor egy járást is adott volna értékes életének megmentéséért. De a körülményeket figyelembe véve minden igazsághoz ragaszkodó személy még így is bátran nemes lelkűnek tekintheti a királyt, annál is inkább, mivel a föld mélye, mint a Szerencsészagú nemes fehérenműjének színe foltos gúnyája alatt, oly fekete kincset rejtett, nevezetesen értékes szent.

Ne feledkezzünk meg az esemény egyetlen hiteles tanújáról, a bolondról. Nos, ő egy csapásra mindent elveszített, mert zavarodottságában megjött az esze. Nagy veszteség ez az ő szakmájában! Mert ki látott már okos bolondot? Rövid időn belül odalett állása, mert rendre vitába keveredett munkaadójával. Még szerencsésnek tarthatja magát, hogy korábbi érdemeit figyelembe véve, csak munkáját és nem a fejét vették. Csúf kudarca érhető lesz, ha belegondolunk abba, hogy az említett vadászat után méltatlannak találta magához a buta tréfákat és az ostoba dalokat. Nem is tudott megnevetetni senkit sem zseniális kérdéseivel és válaszaival. Viszont a továbbiakban mind a hét nyelven folyékonyan beszélt, amelyek szavait korábban rendszere-sen összekeverte, így keltve nagy derűtséget a hallgatókban, legtöbbször természetesen a királyban. Minden következményt gondosan figyelembe véve, kétségkívül szegény udvari bolond volt, a ló után, a történet második legnagyobb kárvallottja, hiszen mint okos ember, később még külföldön sem talált olyan zsíros állást, mint amilyen az udvari bolondság volt. Hiába minél közelebb van valaki a kondérhoz, annál hamarabb és többet ehet belőle.

Egyes történész professzorok között igen elterjedt az a nézet, hogy a derék paraszt karja magasba emelésének áldatlan következménye volt a mohácsi vész, és ekkor veszték ki végérvényesen Európa igen jelentős részéből a maláriát terjesztő szúnyogok. Mindebből következik, hogy a bölcs Teremtő igen nagy események okául rendelte az első Szerencsésszagú hónalját.

Vannak viszont óvatosabb vélemények a múlt titkait egyetemi szinten kutató gondolkodó elmék táborában, mint például az alábbi.

- No, ha óvatosak vagyunk, nem járunk úgy, mint a nagy király lova! - fejtette ki a tárgykörben megalapozott véleményét az egyik egyetem valamelyik rosszul fizetett tanára, miközben a másnapról maradt menzakeresztet balkezével az orrát fogva, jobb kézzel magától eltolta.

- Megható, hogy ez a szag milyen átható! - kontrázott bólogatva neves kollégája.

A történetet papírra vető - kis híján csak magot evő - szerény személyünk is, átérezve a lényegét, egyetértünk az előttünk felszólalókkal. Tényleg legyünk óvatosak! Az nem árthat semmiképpen! A szegény említett ősz bizonyára már máskor is felemelte fekete körmökkel díszített kezét. De ez a cselekedete még a legkevésbé sem változtatta meg a Kepler törvényeihez alkalmazkodó égitestek mozgását. Ámbár az is lehet, hogy a derék égitestek egy ilyen karlendítés után vették fel - korábbi körkörös mozgásukat elhagyva - a nagy tudós által leírt pályájukat.

Így óvatosságra intő véleményünk közkinccsé tétele után, megmaradtunk a realitások csúszós, ám megszokott talaján.

Vizsgáljuk csak meg, hova is vezet a túlzások rögzös útja? Néhanap megmenti egy halál-félelemtől magát holtnak tettető bogár életét. Nagy dolog! De hány embernek hiányzik, hogy az a bogár sokáig éljen?!

Valahogy így adja elő a falú bölcse és mester tolvaja, no nem a lopott árut, mert azt még nem is keresték, hanem a kis bányászfalú felemelkedésének - a múlt erős kódébe vesző - kezdetét.

III. (Vazul az úr)

Nem veszett kárba a múlt titkait firtató kitérőnk, hisz az idő a maga könyörtelenségével közben is haladt tovább, és mint a tegnapi öröm, ha ma nagy bánat ér, oly könnyedén szaladt el száz év, a szépapa híres cselekedete óta. Ezalatt nem is történt semmi említésre méltó, ha csak nem hallgatjuk el a család egyetlen fekete bárányának a létét. Ki is volt ő? Bizony, néha ilyen szigorú a sors! A királyi életet mentő ősz egyetlen fiának nem adatott meg a család jellegzetes tulajdonsága. Máskor is előfordult már, hogy a kivételes képességű emberek gyermekei nem örökölték szüleik átlag feletti adottságait. Nagy hódítók gyermekei nemigen lettek hódítók, hogy csak egyetlen területtel szemléltessük állításunkat. Mindenesetre a második generációs Szerencsésszagú, ha nem is bírta apjának jellegzetes szagát, de legalább nem lett az avval teljesen összeegyeztethetetlen szokás rabja. Nevezetesen még a nevében is rettenetet hordozó mosakodásra gondoltunk. Brrrrr!

Talán az apa fia miatt érzett mérhetetlen bánata is hozzájárult ahhoz, hogy tulajdonosának jellegzetes szagát oly hamar megismerhették az égiek, hacsak nem hagyta véletlenül a földön lent.

Mi viszont folytassuk onnan igaz történetünk ismertetését, amikor is Szerencsésszagú apu - ahogy a kis jövevény, a gusztá Augustá hívta később édesapját - örömmel szaladt be felesége hálósobájába. Örömmel? Az nem kifejezés! Sokkal inkább boldogan, hiszen már két hete valamilyen furcsa betegség miatt nem hallott semmit sem. Már az is megfordult fejében, hogy bizonyára megsüketült. Elképzelhető, mit érzett, mikor meghallotta újszülött gyermekének első sikeres kísérletét a sírás nemes, lányokhoz illő területén.

- Hallok, újra hallok! - kiáltotta boldogan, hogy megossa érzését életének hú párjával.

- Húha, ez lány! - adott hangot éles megfigyelő képességének az újdonsült apa. Majd lehajolt, felemelte a kis jövevényt. Talán azért, hogy tiszta szívéből remélt tévedését egy közeli szemrevétel mihamarabb felfedje. De valami más jött, nem a felismerés!

- Ha ez a lány másban is ilyen kimagasló tehetséget mutat majd fel, mint a rívás és a korai ágyba pisilés, még magasra viheti Isten a dolgát! - gondolta magában a könnytől nedves arcát törölgető büszke apa.

Igaza lesz-e? Majd később meglátjuk! Vajon minden bölcsesség nélkül való az áldott, nemes Szerencsésszagú Vazul, aki lánya sorsát magában oly szépreménnyel kecsgetőnek megjósolta? Ám mielőtt ez a kérdés végleg eldőlné - rosszabb esetben ránk -, sietve megnyugtattunk mindenkit, hogy nemsokára, mint zivatar után a kék ég, ez is kiderül majd.

Mivel a „jóképu” és főleg nagy bajszú férfi magasra törő álmai fontos szerepet játszanak majd az események alakulásában, ezekről is szükséges néhány keresetlen szót ejtenünk. Mint minden esendő ember, legtöbbször ő is csak éjjel álmodott. Akkor, amikor lecsukta épp egyetlen ép szemét, ami egy általa „hősies ütközet”-nek titulált esemény következtében a régi jó képéből mutatóba még megmaradt. Ne ítéljünk elhamarkodottan, hiszen az alkotó a rút külső alá, gyakran még rútabb belsőt rejt el. Nem ez történt viszont ebben az esetben, bár a természet igyekezete most is dicséretet érdemel. De egy balszerencsés kardvágás lerombolta a fentebb leírt összefüggés kialakulására a legkisebb reményt. Nem kívánjuk ijesztgetni a fiatalabb olvasókat Vazul urunk nemes külsejének részletesebb ismertetésével. Csak annyi kötelességünk akad ezen a téren, hogy megemlítsük a bal felső homlokától a jobb fülének aljáig tartó, mély kardvágás helyén vereslő heg sajnálatos tényét. Nem is nevezném sajnála-

tosnak a nevezett sérülést, ha jó ügyért küzdve, csatában szerezte volna, ami hitt is mindenki a környéken. Igen itt érkeztünk el oda, ahonnan kezdve nem tagadható tovább Szerencsésszagú Vazul szavai és a megtörtént múlt között feszülő ellentmondás. Az igazság sokszor, mint a gonosz szándék, kerülő utakon jár! Hagyjuk mi is meg szegény - a különben anyagiakban igen gazdag - Szerencsésszagú Vazul urunk jó hírét! Ne tegyünk semmiféle utalást valami régi, borgőzös állapotban történt csetepatéra még magunkban sem!

Ha utalást nem is teszünk azokra az eseményekre, amelyek közrejátszottak hősünk külsejének ily eredményes formálásához, de a résztvevőkről mindenképpen ejtenünk kell néhány őszinte szót! Nos, a hajdani résztvevők - akik ahogy a történet folytatódik, szép sorjában megjelennek írásunkban - valószínűleg azt mondanák erre, akkor is jobb, ha róluk és nem rájuk ejtjük a szavakat, ha nem kézből könnyen kihulló kalapácsok azok.

Az igazi baj akkor kezdődött, amikor a gusztá Augusztá édesapja, feladva korábbi szokását, már nem csak éjjel, de nappal is, akár két kupa bor megivása közben is, álmodozásra adta veres hegcsíkkal díszített fejét.

Könnyen tehetette, hogy borozással múlatta napjait, mert a család nem csak nevében mutatta ki kapcsolatát Fortuna Istennővel, hanem abban is, hogy egyenes ági leszármazottként büszke tulajdonosa volt egy több száz lelket számláló falunak és a faluhoz tartozó legelők alatti szénbányának. Házát pedig messzi földről jött vándorok is megcsodálták. Mit nem mondunk, ház...? Nem volna túlzás, ha palotának hívnánk! Nos e majdnem palota tele volt rakva egy igazi, ám elszegényedett grófi család minden kényszerből eladott kincsével. Melyik család is? Megtudjuk hamarosan, ám addig se vágjunk a dolgok menete elé, nevezett főúri család ismeretése a következő fejezet feladata lesz.

A Szerencsésszagú család minden gazdagságának a forrása viszont egy kicsi, de igen gazdag szénbánya volt. A bánya sajnálatos módon nemigen járult hozzá a környék munkanélküliségének csökkentéséhez, hiszen ott, furcsa módon, nem dolgozott senki sem. Mégis minden második nap lovas kocsik hosszú sora kígyózott - mivel nem volt nekik sem kezük, sem lábuk! - a bánya bejárata előtt. Odafelé üresek voltak, ám nehéz teherrel megrakottan indultak a szélrózsa minden irányába, amerre vitték értékes rakományukat.

Mielőtt valaki azt gondolná, hogy a kocsisok vagy rakodóik bányászták volna ki a szenet, ki kell jelteni, hogy „ez így csacsiság”! Akkor vajon mi az ismeretlen csoda valódi oka? A kérdés feszegetésénél nem kerülhető el, hogy kitérjünk egy napjainkig élő mondás igazságtartalmának felülvizsgálására! Nos, valóban egy ember önmagában nem lehet olyan ronda, hogy láttára a szén a saját lábán a bányából a felszínre menjen! Ez annál is inkább macerás dolog, mert még a legjobb minőségű fűtőanyagot sem látta el sorsa efféle mozgásszervvel. De mi van, ha történetesen két „Szerencsésszagú” megy le a bányába, mindkét karjukat gyakran emelgetve?

Bingó!

Tényleg, ez okozta már jó ideje a kívánt hatást, mert akkor azután valóban magától jött fel, a történetektől szédelegve, a boldogtalan szén! Igaz, hogy az elviselt megpróbáltatástól elfehéredve tettek, ám szerencsére a szén fűtőértékére mindez alig van kedvezőtlen hatással.

- Persze ebből telik ennek az átkozott, részeges bitangnak nevetséges, fellegekbe törő álmai útjának egyengetésére! Hogy miért is élnek a földön ily szerencsés emberek? - esik kétségbe naponta többször is Vazul úr szomszédja.

Szép gondosan összeválogatott szavai ékes bizonyítéka annak, hogy milyen is egy magyar szomszéd. Kiviláglik belőle, miért mondják gyakran az emberek, hogy egy segítőkész szomszéd jóindulata minden pénzt megér. De egyéb következtetések is levonhatók a szomszéd szavaiból, hiszen azok fényesen igazolják az alábbi kijelentés bölcsességét.

- Amit az ember másnak el nem mond, abból bizony nem lesz gond!

Bánta is szegény Szerencsészagú atya élete végéig, hogy hajdanában egy hosszabb borozgatás közben óvatlanul kikotyogta szomszédjának, milyen vót nézett ki magának. De tudjuk meg mi is mihamarabb, mert a tudás valódi nagy(-)hatalom!

IV. (Talán Zalán)

Élt a környéken egy grófi család. Nevezetesen gróf Zagyházy Zalán, az ötvenes évei közepén járó derék férfiú és a nősülés korába lépett fia, gróf Zagyházy Szaniszló. Az ifjú gróf kora gyermekkorától fogva a legjobb neveltetést kapta, hiszen könnyű adni, ha van miből. Mint nagy bűn után a bűnbánásnak, éppúgy itt az ideje lerántani a fátylat - nem mind a hetet, mert az drága dolog - Szaniszló külsejéről! Ez annál is inkább tiszta szívvel megtehető, mert a történet összes szereplője közül ezen a téren a sors vele volt a legkegyesebb. Elbeszélésünk idején az ifjú Szaniszló szép volt, mint egy félisten. Bár meg nem tudnánk mondani, hogy mitől félnek az istenek!? Ezért kezdünk el találgatni. Első gondolatunk, talán attól rettegnek, hogy másnapról ők is olyan szerényen tengetik majd halhatatlan életüket, ahogyan a két gróf teszi emberemlékezet óta, ráadásul lelki gazdagságuk jól közelít majd kétségbeejtő anyagi helyzetükhöz.

A Zagyházy grófok mindenesetre még egymás között sem méltatlankodtak főnemesi címükhöz méltatlan szegénységük miatt. De miért is tették volna, hiszen akadt elég feladatuk anélkül is. Példaként felhozzuk az idősebbik gróf keze munkájának látványos eredményét, bár ez már ismertetésre is került, hiszen jól látszik Vazul uram időnként bortól ragyogó nemesi képén. Sajnos, csak a ragyogás észlelhető rajta időközönként, míg a bor, a seb és a nemesi arc állandó társa már hosszú évek óta.

A két kakaskodásra hajlamos nemes legszebb legény éveit élte, amikor megtörtént az a fránya kardcsapás, amely a végsőkéig ragaszkodó sebet ütött. Ám az események pontos részleteit már mindketten el is felejtették vagy legalább megpróbálták úgy tenni, mintha ez valóban sikerült volna nekik. Igaz, mindketten más és más okból igyekeztek kizárni elméjükből az összes, az eseményre feleslegesen emlékeztető gondolatot.

Egyrészt a gazdag nemes régóta óhajtotta megszerezni lányának Szaniszló grófi koronáját, pontosabban viselésének jogát, mert a korona már régen szekrénye mélyén pihent.

Másrészt a szegény gróf egyre szűkülő jövedelem forrásai közül mindinkább meghatározóbbá vált a jó öreg Vazul uram házassággal kapcsolatos szándékát tükröző ajándékaradat, és a célja elérése érdekében határidő nélkül adott, egyre növekvő összegű kölcsönözön. Megjegyezzük, a grófi családnak ezen kívül nem is igen akadt egyéb jövedelme.

Még egy grófnál is nagyobb úr olykor a szükség. Lehet egy darabig tiltakozni a körülmények kényszerítő hatása ellen, de előbb-utóbb úgyis enged az ember. Ezt tette az idősebb Zagyházy gróf is, amikor korábbi szándékától függetlenül értékesítette az éles pengéjű családi kardot, ami a történelem folyamán sok szerelmi csatározásnál szolgált végső érveként. A veszteséget csökkentti az a tény, hogy addigra már úgy meggyengült a hajdan fegyvert forgató kar, akár az agkori emlékezet. Hiába, egyszer kihül az izzó láva és fázik a vándor lába, amíg a rajta keresztülvezető havas utat mezítláb járja. Talán ennyi ismeret sem sugallja a közönyös szemlélőben a házassági terv megalapozottságát. De ki nézte ezt közönyösen? Már hallottuk a szomszéd némi jóindulattal sem terhelt véleményét. Most viszont az öreg grófét ismertetjük.

- Hiába, csak annak a gárgyult agya sugallhat ilyen ostoba gondolatokat, aki még felnőtt fejjel is hisz a tündérmesékben!

Végül, de még ennek az oldalnak sem utolsó sorában következze annak ismertetése, hogy mit mond a fiatal gróf.

- Ezt a pónilovat meg kellene lovagolni!

Több évtized távlatából ma már megállapítható, hatalmas hiba volt az érzés, ami ilyen szavak kiejtését sugallta. Sokkal szerencsésebb lett volna az „Én a közelébe sem megyek!” tartalmú mondat. Bizony, talán még a világ rendje is megváltozott volna a bölcs gondolat következtében. Annyi azonban bizonyos, hogy Szaniszló gróf élete egészen más mederben folyt volna. Hogy pontosan milyenben? Nehezen mérhető fel, mert az ifjú gróf azóta sem nyitotta beszédre száját. Így nem is tárható fel a maga teljes mélységében a baleset következménye. Csak annyi bizonyos, rettenetes esemény történt! A kis pónilónak igen rossz napja lehetett, talán bal lábbal kelt fel ágyából? - ... ki tudja már! Annyi azonban felettébb valószínű, hogy lerázta a gyermeket a hátáról. Ráadásul még lágyan meg is taposta szegény fejét. E szörnyű baleset következtében a fiú mintha megnémult volna, soha többé nem hallatta szavát. Hogy csak a szavai akadtak el vagy a gondolatai is? Ez a kérdés azóta sem tisztázódott. Sokan, köztük az édesapja is, inkább afelé hajlott, hogy fia, a póniról a park fűvébe huppanása során, az akaratát vesztette el. Egy darabig búsult is szegény gróf fia rossz állapota miatt, de miután arra gondolt, hogy ez nem is olyan nagy tragédia, hiszen az ilyen állapotot számtalan férfi kívánná szeretett nejének, már nem is tűnt számára oly súlyosnak gyermeke fejsérülése. Legfeljebb majd nem fog vitatkozni atyjával, amikor kiválasztja számára a megfelelő házastársat! - nyugtatta magát a férfi.

Említést érdemel, hogy a beavatottak szerint a fenti nevetséges történet nem vág teljesen egybe a múlt eseményeivel. A gyermek gróf véleményalkotó képességének elvesztése nem így történt, hanem egy kicsit másként.

A póniló minden jel szerint csak egy kecske volt, vagy valamilyen hozzá hasonló haszonállat, melyen a gyermek rendszeresen lovagolt. Ezt a körülményt valószínűsítik az idősödő gróf a baleset előtti napon gyermekéhez intézett szavai is. - Fiam! Ha nem vigyázol, egyszer a kecske hátáról a zöldellő fűbe esel, és ha nincs szerencséd, mint egy éhes növényevő, úgy harapsz bele ! - Ezen szavak hallatán Szaniszló gyermeki ártatlansággal nézett apjára.

- Apa annak, hogy leesek egy 89,8 centiméteres jószágáról úgy, hogy nyolc napon túl gyógyuló sérülést szerezzek, matematikai esélye igen csekély, mert kevesebb, mint egy a tizenötezer-háromszáztizenegyhez! - jegyezte meg a gyermek szinte gondolkodás nélkül.

A meglepett szülők olyan reménytelen képet vágtak, hogy erre a kisfiúban az a komoly elhatározás született, hogy ilyen ostobák számára ezután inkább nem fejti ki a véleményét, úgyszólván teljesen reménytelen!

Melyik oldalon van az igazság? Nem tudnánk megmondani, és nem is kívánunk oknyomozó riporter biztonságával véleményt nyilvánítani arról, amiről gőzünk sincs! De hogy lehetnénk valamiben is biztosak, hisz az egyetlen személy, aki balesetének részletét hitelesen tudná elmesélni, azóta sem hallatja hangját. Mindent egybevetve, a kétféle elbeszélés egyike sem emel áthatolhatatlan falat Vazul uram nagyratörő tervének beteljesülése elé, mármint lányának házasságát illetően. Csak halkan, szinte hangtalanul jegyezzük meg, hogy a két legsarkosabb vélemény elemeinek minden arányú keveréke is előfordul majd a huszadik század leendő történészeinek diplomamunkáiban. A többféleképpen elmesélt múltnak egyetlen közös eleme van csupán, hogy a póni/kecske baleset idején még élt a grófné, és korai halálának mindenképp előidézője volt fia szerencsétlen balesete.

Amennyire hajnali három órakor már eljön az ideje a lefekvésnek, annyira van itt az ideje ismertetni a nagyérdeművel, milyen körülmények érlelték nagyra a nemek egymásra találásának területén a kor legnagyobb elmeszüleményének megvalósulási esélyeit.

A kis gusztá Augustá néhány hónapja már, hogy nyaka köré tekerve viselte fejének érett búzatáblát idéző ékét, amikor Zagyházán valami meglepő dolog történt.

- Szűrő érzést érzek a fejemben, alighanem valami szeget ütött benne! Csak nem egy újabb gondolat? Meglehet, hisz ismerős ez az érzés, éppen ilyenben volt részem tavaly nyáron is! - osztotta meg örömét az idős gróf szépreményű fiával, aki éppen könyvei olvasásába révedt.

- .... - jött azonnal a megértő válasz a bizalmas bejelentésre.

- Itt az ideje, hogy felkeressem Vazul barátomat, aki több mint tíz éve küldi rám a verőlegények népes hadát, de már három hónapja nem jelentkezik! Valószínű, hogy végre megbékélt az arcát elcsúfító szerencsétlen baleset felett érzett fájdalma felett! Viszont ha így van, éppen ideje benyújtani a számlát, hogy annak idején a megye legnagyobb háborús hőséne járó elismeréshez adtam esélyt neki jól sikerült kardcsapással! - fejezte be utódja történelmi ismereteinek gyarapítását a gondos apa.

Mivel a gróf úr nem volt szennyezett Rába, így nem is hab(o)zott sokáig, és szörnyen előkelő mozdulatokkal szedte magát és hajdan táncos lábát, hogy felkeresse régi „barátját” egy kis gyorssegély igénylése tárgyában. A részleteket magában alaposan átgondolva határozta el, hogy finoman, de határozottan megzsarolja embertársát célja elérése érdekében. Számbavette az összes lehetőséget, és úgy döntött, hogy miután megérkezik Vendel úr házához, nem lesz értelme semmi cécónak, de még cicónak sem, így jobb, ha a „Hogy vagy öregem?” köszönés után azonnal a lényegre tér. Rövid sétája során, szerencséjére, pont Szerencsészagú Vendel urat vezérelte útjába a sors, így késedelem nélkül hozzálátott gondosan átgondolt tervezésének alapos megvalósításához.

- Tiszteletem Vendel uram!

- Hasonlóképpen gróf úr!

Mivel a gyenge kezdést rendszerint erős visszaesés követ, ezért gróf Zagyházy Zalán nyomban megkezdte Vendel úr pszichológiai megdolgozását. Hosszasan ecsetelte előtte, hogy mennyi előny származik az emberek megbecsüléséből, és milyen szerencsés az, kinek hazája védelmében kapott sebe örök bizonyágul szolgál hajdani bátorságáról, továbbá hogy a hősök mennyivel inkább megérdemlik az emberek szeretetét, mint akik holmi kocsmai verekedés során vesznek el arcuk - egyébként is kétes értékű - szépségét. Kellőképp utalt arra is, hogy az egyszerű emberek mily hátatlanok lennének, ha rájönnének, hogy becsapták őket, értékes tiszteletük hamar odaveszne.

V. (Rablás? Az hát!)

A hálás utókor kizárólag azért nem helyezett el a történelminek is nevezhető találkozásra emlékeztető táblát napjainkig sem, mert nem ismeretes számára az esemény pontos helyszíne. A Szerencsésszagú család történetét firtató Tudományos Világtalálkozón már ismertettük javaslatunkat, hogy az emléktáblát valahol félúton, a bánya és a falu között kellene elhelyezni. Sajnos, nem született döntés, mert a résztvevők csupán abban tudtak megegyezni egymással, hogy bárhol is történhetett a nagy esemény, csak ott nem, ahol mi állítjuk.

Most vesszük észre a rémület szülte olvasói kérdéseket!

- Ugyan miféle történelmi eseményekről hallottunk az imént? Csak nem tört ki a háború, amely egy újabb, a régivel kereszt alakot bezáró vágást érlelt Vazul urunk arcán?

Örömmel közölhetjük a gyengébb idegzetű olvasókkal, hogy semmi ilyesmiről nem volt szó, de a köszönésen kívül másra nem volt idő, mert éppen akkor érkeztek a napok óta a környéken garázdálkodó hegyi rablók. Még a pusztá gondolatára is félelem ül ki arcunkon: öt megdöglött, alig siheder korú fegyveres próbált - nem kellően átgondolva - a hétvégi búcsúhoz egy kis elvetni való pénzmagot szerezni.

- Fel a kezekkel! Semmi ellenkezés, itt rablás folyik! - nyilvánította ki határozottan szándékát egy, a harciasság látszatával sem vádolható apró legény.

- Jó ötlet ez? Én nemigen hinném, hogy az lenne! - mélázott el saját kérdésén nemes Szerencsésszagú Vazul.

- Nem a duma kell, inkább a kezedet emeld fel! - adta ki az utasítást egy fegyvert szorongató, nyurga rablógyakornok, miközben közel húsz dioptriás szemüveggel ékesített pillantását a gróf második legértékesebb családi örökségén legeltette, nevezetesen a grófi birtok tizenkét megmaradt szilvafáját ábrázoló hímzett fülvédőn.

Szegény gróf, már azon gondolkodott, előveszi legföltettebb kincsét, a családi címeres ezüstbicskát, amikor...

- Jól van, nem bánom, ti akartátok! - egyezett bele a Szerencsésszagú ház ura, fejét csóválva, mint aki az akarja sugallni, hogy ő semmiről sem tehet.

Vajon mire készült, tán csak nem egy híres karate mestert tisztelhetünk benne? Ezzel igazán megelőzte volna korát, hiszen Európa ezen részében akkoriban még nem is hallottak a jeles harcművészet létéről, így erről nem is lehetett szó! Talán idő előtt hírt vette, hogy a tatárok törtek rá szép hazánkra? - merengtünk el a titkon, amikor...

- Ti akartátok, ostobák! - fejezte ki rosszallását a rablók szellemi képességének érdekfeszítő témájában nemes Szerencsésszagú Vazul, majd lassú mozdulattal emelni kezdte kezét. Tudatosan, megfontolva adott lehetőséget a rablóknak tettük átgondolására. Mit ad az élet? Megértés helyett csupán sürgetést érlelt a figyelmessége.

- Tata! Tán reuma gyötör, hogy ilyen lassan emeled fel a karod? - próbált jópofizni egy mind a két lábával egyformán sántikáló, babos kendőt viselő rabló. Ám rögvest lehervadt a mosoly arcáról, amint Vazul uram keze vállmagasságba ért.

Ám még nem érkezett el a szörnyű csapás ideje! Ahogy a megkezdett mozdulat haladt tovább, úgy kékültek el, majd estek mind mélyebb ájulásba a megdöglött rablók.

Mi lett szegény Zalán gróf sorsa, hogy élte túl a mohácsi vésszel is felérő eseményt? Nos, a kérdés kétségtől jogos! Itt kell megosztanunk a tapasztalatot, hogy az élethez szerencse is kell! Ebben az esetben kétségtől volt. Mármost a grófnak, nevezetesen, hogy Vazul uram mögött állt, és az erős hátszél csak néhány ezrelékes esélyt adott e helyzet pontos értékeléséhez, de ez is elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy a gróf pontosan tudja, mitől is maradt birtokában a két utolsó darab a rég elherdált családi kincsestárból.

- Megmentetted az életemet! Mivel én nem vagyok király, így nemességet sem adhatok, egyébként is van neked, de egy éven belül teljesítem egy kívánságodat! Becsületszavamra! - ígérte meg a hálás Zalán gróf.

Nincs értelme tovább időzni e két jeles férfiú bizonyára magasröptű, bár a történelem folyását valószínűleg alig módosító párbeszédénél. Elégedjünk meg annyival, hogy a rablók további sorsáról ejtsünk néhány szót. A Vazul úr hónaljától rájuk mért komoly megpróbáltatás után valamennyien felhagytak korábbi kenyérkereső foglalkozásukkal, és jó útra tértek. Kedvenc kocsmájukban ezután a cigánnyal többé már sohasem húzták el a „Most jöttem én Vácról kérem, hétmázsát pihent a vérem” kezdetű nótát. Ezzel egy áldatlan állapotot is megszüntettek, mert ki hallott már olyat, hogy néhány becsípett rabló hangosan énekelje: „Betörő a mesterségem, nincs is ebben semmi szégyen!” Igenis szégyen ily valótlanságot énekelni, hisz a zsványbecsület az nem kutya! Tehát a bűneiket megbánt egykori „rablovicsok” (Rejtő után szabadon!) életük hátralévő éveiben, mint vándorló szerzetesek hirdették hittelt az egészséges életmód és a mosdás szoros kapcsolatának egyértelmű tényét. Egyesek szerint a törökfürdő hazánkban történő elterjesztésében is jelentős érdemeket szereztek, de ezen nézetet mi sem tartjuk elég megalapozottnak, így vele szemben némi kételyünk azért akad.

Az viszont már sokkal valószínűbb feltevés, hogy egyéb következménye azért akadt a sikertelen rablási kísérletnek. Talán egyesek már sejtik is, hogy ez a kis kaland érlelte meg a lehetőséget, hogy Szerencsesszagú Vazul fejében kinyíljon és lelket melengető virágba boruljon az ötlet, hogy kívánatos lenne, ha házasság révén rokoni kapcsolatba kerülne az ismerős főnemesi családdal.

Még az egy év lejárta előtt nemes Vazul uram beszélgetési szándékkal kereste fel lányát a játszószobában.

- Jószagú gyermekem, halaszthatatlan beszédem van veled! - kezdte mondanivalóját a terve megvalósításához fogó atya.

- Figyelek jó apácskám! - válaszolt a gondosan nevelt leány, miközben csak úgy mellékesen megpróbálta a kártyáján kivetni kedves macskájának jövőjét.

- Komoly dologról, a te és Szaniszló gróf közös jövőjéről akarok veled néhány szót váltani.

- Mindig is ettől félttem, hogy kiderül majd egyszer!

- Gyermekem, miről beszélsz? - nem mintha ez engem komolyan érdekelne.

- Apa! Már régen el akartam mondani, hogy felelős vagyok Szaniszló gróf gyermekkori bal esetéért! Én emeltem fel a kezem... Integetni akartam... az aranyos... kecskének..., hiszen úgy hasonlított egy pónilóhoz! Nem hittem volna..., hogy innen a kertvégeből is hat majd a szagom .... Szegény póniló... Szegény Szaniszló! - tördelte kezét Augusztá, mintha csak érezné mindazt a kint, amit az ápolatlanság szaga okozhat bármely földi halandónak.

Persze ne gondolja senki, hogy a gusztá Augusztá a mosakodás eltökélt ellenzője lett volna. Még gyakrabban is öntött, dörzsölt magára vizet, mint ahogy ez saját korában és idejében, a nemesi családban cseperedő lányoknál megszokott volt. Ám ez mégis kevésnek bizonyult vele született testi adottsága közömbösítésére.

- Lányom, ne vádold magad! Alig hinném, hogy ez a te bűnöd lenne, hiszen a családban neked van a legkevésbé „szerencsésszagod”, és a távolság oly nagy volt - vigasztalta leányát a derék apa.

Míg Vazul uram szikár mellét a büszkeség dagasztotta e hír hallatára, megsimogatta sebhelyét.

- Lányom, törlesztettél valamit apád helyett is!

- Mint sűrű ködben a rejtegetett rosszakarát, oly homályos nekem szavaid értelme, jó atyám.

- Csak vicceltem, gyermekem! De grófnő leszel, annyi szent! Ezt nyugodt szívvel megígérhetem, hisz minden szavam épp oly komoly, mint az arcomat csúfító sebhely! - hangzott vészesen az ígéret.

VI. (Tényleg életjáradék?)

Vazul úr hozzálátott terve megvalósításhoz, ezért képzeletében megfonta hálóját, amivel nem lepkét, hanem grófi ifjút kívánt fogni. Úgy gondolta, hogy célja eléréséhez első lépésként megteszi, ha felkeresi a grófi kastélyt. Nem volt rest ember, így nem is egy, hanem több lépést is megtett, amíg elérkezett a főúri birtok közepén pompázó céljához. A hajdanában várnak is beillő, akkorra már erősen romosodó kastély, valami csoda folytán épen maradt két szobájának egyikében kívánta felkeresni az idősebb grófot, hogy néhány szót váltson vele. Gondosan kitervelte ő a mézesmadzagot, amivel gróf Zagyházi Zalán közreműködését meg lehet szerezni, ahhoz, hogy végül Zagyházi Szaniszló akadjon fent a kivetett hálón. Úgy gondolta, hogy beszél majd a rablókkal történt affér után elhangzott grófi ígéretéről, de legfőképpen tartós és nagy összegű életjáradékról, amivel az apa jóindulatát kívánta elnyerni.

Aki nagyra tör, nem akadhat el mindjárt az első akadálnál, nevezetesen az indulásnál. Talán tudta ezt nemes Szerencsésszagú Vazul uram is, aki nem habozott, azonnal rohamozott, olyan hévvel, mint aki nem bír a rátörő szenvedéllyel, így azt is mondhatnánk, ajtóstól rontott be a házba. Mondhatnánk persze, ha a kastély ház volna, és ha a sásból font függöny a legkevésbé is formázná egy ajtó képét.

- Adjon Isten, Zalán gróf! - köszönt a vendég jókedvűen.

- Vendel uram, remélem, arra gondolt az imént, hogy sok pénzzel áldjon meg engem, mert arra valóban szükségem volna! - vallotta be szorult anyagi helyzetét a gyakorlatias főnemes.

Igaz, fenti beismerésével nem igazán nyújtott az újszerűség varázsával bíró ismeretet a hálóját szövögető Szerencsésszagúnak.

- Minek ahhoz az éghez fohászkodni? Akad itt a közelben is megoldás! Jőmagamnak is van elég tehetségem, hogy ne essek kétségbe egy kis baráti szívesség teljesítésétől! - kezdett nem kis fondorlattal terve realizálásához Vazul uram.

- Hamar adja csak ide, jó helye lesz annak az üres zsebemben! - fejtette ki, a rá olyannyira jellemző véleményét a pénz pusztá gondolatától is csillogó szeművé váló gróf.

- Én nem egyszeri összegre gondoltam, amit most zsebre tesz és két hét múlva már újra hozzám jön kérni. Ennél sokkal többet, életjáradékot ajánlok önnek.

- Életjáradékot? Az meg mi a csoda?

- Olyan csoda, amit havonta adnék önnek, hogy fényes nevének és kiváló személyének kijáró szinten éljen. Csak akarnia kell! És máris megkapja tőlem, egy semmiségért cserébe. Nos, mit szól hozzá, akarja-e?

- Hogy a karom-e? Én inkább a lábamnak mondanám, amire az előbb rálépett. De ezen nem veszünk össze, legyen a karom, ha úgy akarja. Nekem mindegy, csak adja már oda nyomban! Hogy mit is? Azt a csoda életjáradékot. Mikortól fizeti majd nekem? - érdeklődött őszinte kíváncsisággal és szebb jövőbe vetett hittel a boldog gróf.

- Majd az esküvő után!

- Csak nem kéri meg a kezem? Ennyire nem bocsáthatott meg nekem! - rebegette szinte hangtalanul a megrettent Zalán gróf

- No, nem tréfálni jöttem! - rezzent össze a gondolatra a Szerencsésszagú család feje, miközben elképzelte az öreg grófot hófehér mennyasszonyi ruhában.

- Én inkább a gyermekeinkre gondoltam! - folytatta mondókáját a ravasz vendég.
- Én is, ezért ellenzem! Mert élénken emlékezetemben él, hogyan pusztult el - egy meggondolatlan mozdulat miatt! - az utolsó lábíg, az Európában is egyedülálló szarvasmarha állományunk.
- Jó, jó. Ne emlegessük a múltat! - mondta mosolyogva a büszke apa és közben arra gondolt, hogy ha tudta volna, milyen kellemes gondolat ez, többször idézte volna fel annak a napnak a hangulatát, amikor a kis Augusztát tanította sárkányt eregetni, a több száz marhából álló grófi gulya legelőjének közvetlen közelében.
- Nem is a múltból lenne itt szó, hanem a jövőről! - próbálta elutasítani a felkínált lehetőséget a megrémült gróf.
- Nos, akkor beszéljünk a jövőről! Esküvői ajándékom egy kétszer akkora kastély lesz, mint amekkora a Zagyházy kastély fénykorában volt. A lányommal jönne 100 fő személyzet, akik gondoskodnának az ő és a családja kényelméről, beleértve persze önt is. Végül jön a nem kevés életjáradék, amit minden hó elsején fizetek majd önnek.
- Mekkora is lenne az a jól hangzó életjáradék?
- Mint az eddig adott legnagyobb kölcsönöm tízszerese. Persze minden eddigi kölcsön visszafizetése is el lesz majd engedve - hangzott el e legdöntőbb érv nemes Vazul úr szájából.
- Szegény grófi ábrázat hűen tükrözte a teljes színskála valamennyi komor és vidám színét. Egyszerre örömet érzett saját, míg bánatot fia elképzelt jövője miatt. Ám aki nem játszik, nem is nyerhet! És mégis egyértelműnek tűnt, hogy nem lesz könnyű döntenie. Ám ekkor a szomszéd szobából áthallatszott a korán fekvő Szaniszló gróf horkolása.
- „Ez az, fiam! Hosszú idő után most hallottam az első okos véleményed. A leghelyesebb az lesz, ha te a lóbőrt húzod, én meg az időt fogom. Ki időt nyer, életet nyer!” - gondolta végig a szükséges tennivalót az idősebb gróf.
- Vazul uram! Ön olyan jó rábeszélő, hogy nem utasítom azonnal vissza az ajánlatát, hanem előtte három nap gondolkozási időt kérek. Ennyi mindenképpen szükséges, hogy hideg fejjel végiggondolhassam ajánlatát.
- Nem bánom! Én továbbra is bízva bölcsességben, három nap múlva eljövök a válaszáért! - búcsúzott Vazul urunk elégedetten, hiszen biztosra vette, hogy ha egy csöppet késve, ám végül mégiscsak megvalósul terve.
- Néhány perc múlva gróf Zagyházy Zalán egyedül maradt főnemesi kételyeivel. Megpróbálta számba venni - ki tudja miért épp az enyémbé? - az említett házasság előnyeit és hátrányait. Az első kategóriában igen súlyosan esett latba a pénz, míg a másodikban egy egyszótagos szó szerzett a többi felett mindinkább uralmat, mégpedig a „SZAG”. Szegény gróf pusztán a szörnyű gondolatra is belesápadt, hogy egyszer az unokája is „szerencsészagú” lesz.
- De csitt, jól látjuk? Mintha mosoly futott volna végig a gróf komor homlokán. Csak nem egy jó gondolat üzent hadat a búnak? Pedig éppen ez történt, egy épkézláb gondolat suhant át a szobán, megkeresve a legjobb helyet, ahol legjobban várták, és megpihent az elpilledt grófi elme tekervényes útvesztőiben!
- Másnap reggel az idősebb gróf korán intett búcsút a mindig is marasztaló ágyának. Reggelijét kényelmesen megette volna, ha akadt volna otthon egy huncut rágásra érett falat. De így csak egy pohár vizet ivott, miközben szégyenkezett magában, hogy még egy kupa borra sem telik.
- Csak szólj fiam, ha úgy gondolod élet ez! - biztatta az apja a még mindig alvó Szaniszló gróft.

Egy kevés ideig várt a válaszra, majd megállapította magában: „Nem szól. Nem ellenkezik. Jó fiú ez bizonyuccse, megérdemelné, hogy ebben a fránya életben boldog legyen.”

- Majd én teszek róla! - szállt fel az ígéret a kék ég felé, közvetlenül a deresedő főnemesi bajusz alól.

Zalán gróf, mivel itt nem kis dologról, hanem a fia boldogságáról volt szó, magához vette a két megmaradt családi kincset, a hímzett fülmelegítőt és az ezüst bicskát, majd határozott léptekkel elindult célja felé. Oly gyorsan hagyta el a düledező kastélyt, mint aki attól fél, hogy rádől. Ki tudja, mi ez a félelem, ami lőtt vadként űzi tovább a gáncsnélküli főurat? Félszáznál is több újév hágott az előző lábára, mióta a Zagyházy család feje e sárgolyó lakója, ám azóta nem is látta őt senki sehova ilyen lázas sietséggel haladni. Hacsak tavaly nem, amikor szüret után egy üveg mustot kapott ajándékba egy ismeretlen jótevőtől. Vajon most hova indult, kihez kellett sürgősen eljutnia?

VII.

(Nem Etna, csak Eta pöfékel)

A válasz roppant egyszerű. Élt a falu szélén, a cigány telepen - jaj! mit nem mondunk? -, az újmagyar telepen, egy idős látnok asszony.

Már régóta ismerték egymást: a fiatal gróf és az egykoron szép cigánylány. Nagy szerelmi történet is lett volna a kapcsolatuk, ha az égiek ilyen sorsot szabtak volna ki rájuk. Ám korántsem ez történt. Nem lett belőlük Rómeó és Júlia! Különös dolog, mert gyakran meglepő eredményt nyújt a múlt illanó titkainak feszegetése. Történetünk idején már csak Vazul urunk sebhelyes arca utalt arra, hogy egykor milyen mutatós lány lehetett, a már csak egy darab sárga foggal büszkélkedhető, rendszerint békésen pipázgató javasasszony. Igen, a hajdani szépség miatt veszett össze egykor a két nemes barát. De ez, valljuk be férfiasan, nem tegnapi vagy tegnapelőtti eset!

E kis kitérő után ideje visszatérnünk az áradó folyóként hömpölygő történetünkhöz. Mint rendesen, a felkelő nap első sugarai aznap is a kis kunyhó előtti a padon pipázgató Eta arcát simogatták gyengéden, miképpen szokták azt napos időben. Mégis, úgy tűnik, mintha azok is megéreztek volna e különös sorsú nő fontos szerepét a jövő formálásában. Talán ezért, talán másért, esetleg néminemű jóvátételként, érintésükkel kívánták eltüntetni a koros arcáról a kérlelhetetlen idő szülte ároknai ráncokat.

Felettébb nyomós okkal iparkodott oly sietve gróf Zagyházy Zalán az említett kunyhó felé, addig akart beszélni első szerelmével, amíg a telep lakói az igazak álmát aludták, pontosabban szólva, amíg kipihenték az éjjeli beszerző körút fáradalmait. Kellett is nekik a pihenés, hiszen nem könnyű dolog az „aratás”. Annyi mindent kitalálnak a leleményes falusiak annak érdekében, hogy dolgos munkájuk eredményét ne hogy más arassa le. Minden idegent megragadó csapdákat állítanak, harapós kutyákat tartanak, a kerítések is egyre inkább szögesdrótból készítenek. Mennyi barátságtalan, felesleges lépés a becsületes szomszédokkal szemben és ráadásul teljesen feleslegesen! Mert mindezek mit is segíthetnének rajtuk? Vissza ugyanis nem tartják az éhes purdék etetéséért felelős felnőtteket. Még szerencse, hogy a falusiakkal ellentétben a gróf nem fáradozott hiába, hisz egyedül találta Etát.

- Szervusz, szépség! - köszönt, homlokát törölgetve, a rég látott udvarló.

- Még ide mersz jönni, annyi év után, te hóhányó? - jött a szokott válasz a szokott köszönésre.

- Ne lázadozz folyton! Most nem a mi házasságunkról, hanem a fiaméről van szó. Elhamvadt szerelmünkre kérlek, segíts nekem!

- Kár lenne a feledés útvesztőjében hagynunk régi házassági ígéreted, hiszen lassan 11 hónapja temettem el a jó Zsigám. Így a gyászév nemsokára lejár, és szabaddá válik előtted a pálya! - tette meg nem is burkolt ajánlatát az özvegyasszony, két komótosan végrehajtott pipaszívás közben.

- Én nem azért jöttem, hogy számomra értelmetlen érzelmekről beszéljek veled.

- Na és, ez könnyen meglehet, ám útközben ettől még megjöhetett az eszed.

- A tied is megjön majd, ha meghallod, hogy életjáradékról kívánok beszélni veled.

- Igazad van, a buta érzelmek csak megzavarnak a számolásban. Egyébként minden beszéd nélkül én máris mindent értek, csak az még a nyitott kérdés számomra, hogy mekkora összeggel kívánod kiszűrni a szemem? Mindig is fősvény alak voltál, grófom! - vizsgázott jelesre gyakorlatiasságból az idős asszony.

Ha a fenti teljesítményhez hozzászámítjuk, hogy ehhez még felkészülési időre sem volt szüksége, akkor tudjuk igazán értékelni a cigányasszony istenáldotta tehetségét.

- Azt hiszem, meg leszel elégedve ajánlatommal. Teljes ellátás, kaja, pia, pipadohány és heti egy arany. Ennyit fizetek egyetlen tanácsért! Na, mit szólna hozzá? - kérdezte az aggódó atya.

- Az ötlet jó, csak a szaga!

- Tévedsz, én nem kapadohányra gondoltam, hanem a legfinomabbra, kizárólag azt adom majd! - mentegetőzött a gróf, miközben azt gondolta magában: Nem eszik oly forrón a lencsét, ahogy azt főzik!

- Gróf uram, azóta sem lett több eszed, mint amennyi akkor volt, amikor féltékenységedben Vazul uram képét megjelölted. De nincs itt semmi gond, én mindig is azt szerettem benned, hogy olyan zaza vagy, kis Zalám! Az imént Szerencsészagú Augusztáról beszéltem. Igen derék lány, bár nincs olyan szép, mint én voltam rég. Viszont a szaga az valóban letaglózó!

- A szépség, ahogy látszik, igencsak mulandó, és így nem is érhet sokat. Egyetlen fontos szempont van csupán, nem tudom eldönteni, hogy mit tegyek! Mi az igazán jó döntés? A pénz persze kell, de a hónaljsszag már nem annyira. Én még csak elviselem a sajátomat, de hogy az unokáim és leszármazottaik csak testhez szorított kézzel tevékenykedhessenek, mert különben megbotlik a póniló (esetleg kecske), kihal a gulya, jön a mohácsi vész, bár hogy a rablók jó útra térnek és a bolondnak megjön az esze, az még csak hagyján.

- Megértem az aggodalmad - bólogatott serényen az idős asszony, miközben nagyot szívott pipájából.

- Nem kérdezem, hogy honnan tudta meg azt, hogy mostanság miféle kérdés foglalkoztat engem. Ehelyett azt mondd meg nekem: Te tényleg látod a jövőt, vagy csak a hozzád forduló falusiakat fejed meg, mikor kérdéseikkel a jövő titkait igyekeznek kifürkészni?

- Tudod, mindenki azzal a fegyverrel harcol a megélhetéséért, amivel megáldotta őt a terem-tője. Szépségem már rég megkopott, ezért az eszemből élek. Nem szükséges lopnom, azokat a javakat, amit nekem adnak a falusiak, hiszen ők boldogan vonják meg maguktól a földi javak élvezetét. Az egyetlen tudományom, hogy hamar felismerem, mit szeretnének hallani tőlem az emberek. Abból élek, hogy teljesítem igényüket. Megvan a magamhoz való eszem, elő-veszek a tarsolyomból valami olcsó hókuszpókot, és máris jöhet a jövedelem. Visszatérve az ügyedre, tegnap Vazul jár nálam.

Mikor idáig ért a hajdan messze földön híres szépség a történetével, gróf Zagyházy Zalán máskor komor arcán a nevetés összes ismérve megjelent.

- Csak nem a régi szerelme lángolt fel hirtelen? Esetleg kettős házasságon töri az eszt. A lányom mellett te lennél a másik mennyasszony? Érdekes leosztás lenne! - hahotázott a hajdani vetélytárs.

Számunkra is érdekesnek tűnik, hogy a gróf milyen könnyedén tud lemondani Eta kezéről, nem úgy, mint forrófejű ifjúkorában, amikor még kardot is rántott szíve szép szottyáért.

- No, nem viccelj már, kis Zazám! Nem a régi szerelme lángolt fel újfent, ő is csak néhány röpke pillanat előleget kért a jövő később feltároló titkaiból, éppen csak annyit, hogy megbizonyosodjon afelől, lesz-e valaha gróf a reményei szerint hamarosan megszülető unokája - védekezett az asszony.

- Mit mondtál neki, szerinted teljesül-e hön óhajtott vágya? Részemről nem is tudom, mit reméljek ez ügyben - fejezte ki a gróf a hirtelen, ám szerencséjére nem magasra tartott fejszével rátörő bizonytalanságot.

- Persze, hogy gróf lesz, válaszoltam, hiszen olyan vagy számomra, mint a nyitott könyv. Előbb vagy utóbb úgyis beadod a derekad. De van ennél fontosabb mondanivalóm számodra. Szóval, egy este, miután lecsukódott két fáradt szemem, egy furcsa álmot éltem át.

- Miféle álmot? Bizonyosan sok pénzről szólt, hisz neked meg mindig is az volt az álmod! - tett tanúbizonyságot a gróf, hogy ő is jól ismeri az asszony szívének minden apró rezdülését.

- Ha jobban tudod, mint én, meséld el nekem álmod! - fejezte ki sértődöttségét a házigazda.

Nem annyira a lelkiismeret furdalás, mint az ébredő kíváncsiság miatt döntött a szerelmes turbékolásuk hangulatának megidézése mellett a kotnyeles férfi.

- Szori, kis boszi, mostantól hallgatók! - kedveskedett a gróf, majd gyengéden az asszony ráncokkal alaposan felékesített pofijába csípett.

Az ex, majdnem mennyasszony szeme hirtelen kikerekedett a csodálkozástól, néhány másodpercre a meglepetéstől köpni, nyelni sem tudott, majd mielőtt visszatért volna álmának ismeretetésére, még fejét rázva néhány, cseppet sem szalonképes megjegyzést fűzött volt kedvese jelenkori elmeállapotáról.

- A jövőt láttam! Egy szép jövőt, amelyben fura emeletes házak büszkélkedtek a faluban és a minden luxussal ellátott lakásokban víz csobogott. Méretes szobákban hatalmas televíziók...

- Miért, üresen jobbak lettek volna azok a víziók? - érdeklődött gróf Zagyházy Zalán.

- Alig hinném. De ne kotyogj közbe Zaza, mert majd elfelejtettem, hogy hol is jártam az előbb! Vagy akkor? Már nem is tudom, miket beszélek. Szóval minden lakáshoz külön fürdőszobát építettek, ahol hideg és meleg víz irtott testszagot. Alig hittem a szememnek, mert a mosakodás után még az egyszerű emberek is különféle illatos szerekkel kenték be magukat. De a legkülönösebb szert - kétség kívül - dezodornak hívták, a hónaljra fújták, esetleg kenték. Ám én sem egészen értem, hogy mikor ezt és mikor azt tették vele. A lényeg az, hogy ettől a varázsszertől a jövőben élő embereknek még egésznap izzasztó munka után jobb szagú volt testük minden elágazása, mint bármely ma élő embernek ünnepi fürdés után.

- Akkor jöhet az életjáradék, és mégsem lesznek bűdösek az unokáim. Mondd Eta, tényleg lesz olyan szer, amitől egy valódi Szerencsészagú is megemelheti a karját anélkül, hogy valami rettenet történe a közvetlen közelében?

- Az a meggyőződésem, hogy némi fürdővíz, és egy kis dezodor igazi csodákra képes. Ezért is meséltem el neked az álmodban megjelent jövő képeit.

- Eszem az agyad, te csitri szépség, álmod oly jó, megnyugtató, mint a gondtalan ifjúság! - adott hangot elégedettségének a boldog gróf.

- Jól látod, álmod valóban vonzó jövő eljövételéről regélt. Már szinte mindent elmeséltem, csak egy valóban lényegtelen apróságot hallgattam el.

Néhány pillanatig - amíg megértette az utolsó mondatot - a férfi kezében érezte az életjáradék aranyainak vonzó súlyát, majd lassan, ahogy az őszi köd leszáll, a gond felhője telepedett újra a főnemesi főre.

- Mondd, Eta! Akkor bizonyára szebbek is lesznek az emberek?

- Nem véletlenül. Össze sem tudtam számolni, hányféle csinosítót használnak majd a nők. Álmodban megvolt minden fogam, selyemben jártam, az utcán a húszéves srácok még megfordultak és fűtyültek utánam.

- Ez baj! Nagy baj!

- Hogy mondhatsz ilyet? Mért baj az, ha a jövőben szép lehet egy korombeli asszony?

- Bánja a fene, hogy nézel ki! A szén a fontos, ami nem is tudom hogy jön majd a felszínre a leszármazoztaim bányájából, ha már szebbek, tisztábbak lesznek az emberek.

- Ha csak ennyi a baj, készülhetsz az esküvőre. Hatalmas gépek, úgynevezett futószalagok hozzák a felszínre.

- Hova és ki elől futnak azok az izgága szalagok?

- Ezt inkább hagyjuk! - javasolta elkeseredetten Eta, hisz maga sem tudott volna pontos választ adni a gróf rafinált kérdésére. Ám a derék hölgyet nem olyan fából faragták, hogy egy kis bizonytalanságtól a Dunának indult volna, és mivel a legjobb védekezés a támadás, a hajdani szépség romjaival rendelkező asszony kivette szájából a zsanai olajkútként égő pipáját, majd sercintett egyet és csendben megjegyezte:

- Ez hülye!

A furcsának tűnő pár még néhány szép szót váltott egymással a hajdan volt boldog időkről, látszólag ügyet sem vetve, a múlt képeiből következő jövő sürgető tennivalóival, ám ez érthető is, ha belegondolunk abba, hogy némely ember számára soha nem lehet olyan vonzó a jelen vagy a jövő, mint a megélt múltja.

Később a gróf elégedetten búcsúzott hajdani szerelmétől, de az, hogy ezt miképpen tette és közben hány csókot lehelt a valamikor mesésen szép orcára, már nem tartozik szorosan történetünk főcsapásának irányába.

VIII.

(A néma így beszélget)

Gróf Zagyházy Zalán peckesen lépdelt hazafelé, miközben fergeteges jókedvében egy dalt dúdolt magában. Mivel nem hallatszott ki belőle, legnagyobb sajnálatunkra nem tudjuk utólag pontosan beazonosítani, vajon melyiket abból a négyből, amit ismert. Ám mielőtt fenti hiányosságunk miatt valaki megszólna minket, lássuk be őszintén, tulajdonképpen nem is igazán fontos számunkra ez a kérdés. De az már sokkal inkább, vajon a fiatal gróf továbbra is megtartja-e tisztelni való szokását, vagy annyi idő után újra lesz valamiről mondanivalója. Erre a gondolatra elkomorult az apa arca. Szívébe, némi hely készítése után, beköltözött az aggodás, de előbb kidobta szép sorjában a feleslegesnek vélt dolgokat. Előbb a jókedvet a dallal együtt, majd a mosolyt és legvégül a szép jövő bizsergető érzését. Hirtelen minden oly reménytelennek látszott, mint a hosszú élet március végén a kertben álló hóember részére.

A történelem már számtalan esetben bebizonyította, hogy a nagy idők rendszerint kiérlelik a megoldást sugalló nagy gondolatokat.

- Megkérdezem a fiam! - szinte egyszerre ébredt világosság kint is bent is.

Kint, mert egy közeli villám fénye mutatta meg a hazafelé vezető egyetlen járható utat.

Bent, mert mintha előkerült volna újra az a sokat használt kalapács, amellyel időnként a gondolat szokott valaki fejébe szeget ütni. Ebből következik a nyilvánvaló felismerés, hirtelen a tudás fénye ragyogta be a főúri elmét.

Máris tudta, mit kell tennie. Mindenekelőtt haza kell érni. Aztán, majdcsak lesz valahogy. Lett is! Fűtetlen szobájában könyveibe mélyedve találta fiát. Illetve a könyvei voltak a fotelba mélyedve közvetlenül a feneke alatt. Szaniszló éppen a valószínűségszámítással foglalkozott. Azt számolta ki az ujjain, hogy a valószínű, az milyen színű. Talán rózsaszín vagy halvány kék. A néma kiszámolás során a rózsaszín lett a helyes válasz. De a fiatal gróf személy szerint inkább hajlott arra a véleményre, hogy az mégis püspöklilához hasonlít leginkább, mivel a püspök úr szokta emelgetni: „Ez roppant valószínű!” Egyébként mástól nem is hallotta ezt a szót eddigi rövid élete során.

Az apa egy darabig csendben nézte a fiát. Elégedetten nyugtázta magában, hogy ez a fiú éppen olyan életrevaló, mint ő volt hajdanán. Csupán egyetlen gond volt vele, csak ne hallgatna oly konokul, mint szarvasgomba a föld mélyében.

- Fiam, szeretnél sok könyvet venni magadnak? Megvehetnél mindent, amire csak legényes kedved szottyan. Csak azt kell mondanod: „Igen”.

- Tudom, apám, hogy miről beszél! A gazdagság szelleme engem is többször megkísértett már.

- Komolyan?! - lelkesedett az apa, aki izgatottságában észre sem vette a nagy változást, hogy egyszerem gyermeke hosszú idő után újra megszólalt. Hiába, úgy látszik a nagy eseményeket hordozó idők nemcsak a nagy gondolatokat érlelik ki, hanem komoly elhatározásokat is. Ilyen volt az ifjú gróf iménti döntése, hogy ő már eleget hallgatott életében.

- Igen, de elhessegettem magamtól, mert nem szeretem a szellemeket! - igyekezett Szaniszló lelohasztani apja lelkesedését.

- Persze! Mit is várhattam tőled, az én fiam és a gazdagság? Nem illik össze!

- Apa, segítenél nekem, hogy megőrizsem a jókedvemet?

- Természetesen, egy apának az a dolga, miről van szó, fiam?
  - Inkább arról, miről ne legyen szó - jelentette ki egy kis bizonytalansággal a fiú.
  - Miről?
  - Házasságról!
  - Pedig, most jól erősen arról szól a történet. Családunk anyagi helyzete olyan rémes, hogy a templom egere is gazdagabb nálunk. Van olyan két egymást követő nap, hogy egy kis langyos hársfateán kívül csupán magunkat fogyasztjuk. Ez a rettenetes, neves családunkhoz méltatlan helyzet változásért kiált. Fiam, be kell látnunk, ez így nem mehet tovább!
  - Apám, végül is igaza van. Úgy hallottam, korábbi szerelme, Eta gyászéve lassan lejár. A szegénységnél még mindig jobb egy rangon aluli házasság! Ő talán örömmel osztaná meg velünk, szűkös földi javaival együtt, hozzánk képest mérhetetlen gazdagságát - vélte a fiatal gróf, miközben úgy mosolygott, hogy elfogott bennünket is kétely, vajon ezt komolyan gondolta, netán szegény édesapján viccelődött egy cseppet.
  - Ó fiam, itt nem a falusiaktól jövődömondásért kicsalt csekély értékű javakról van szó, hanem új, berendezett kastélyról, cselédekről, szolgák hadáról, pénzről, valódi gazdagságról - válaszolt az apa, akinek az önbizalmát nem igazán rongálta kétség amiatt, hogy fia esetleg tréfált vele.
  - Apa, nem tudom, miről beszélsz. Pénz, gazdagság, mennyi számomra ismeretlen fogalom, de szavaid oly szépek, mint az elveszett paradicsom nem remélt megkerülése.
  - Látod, mily vonzó dolgokat kínálok neked. És szinte semmit sem kérek cserébe, csupán bólintanod kell.
  - Bólintani még csak tudnék, de többet aligha tehetek. Azért én köszönöm felajánlásod.
  - Ez hihetetlen, én nem gondoltam arra, hogy megköszönöd a lehetőséget, amit kifőztem neked. De eddig olyan okosan viselkedtél, nem volt semmiről sem véleményed, mért éppen a szegény - bár anyagiakban, szagban és idomaiban gazdag - Szerencsészagú Augusttát utasítanád el?
  - Apám, ha róla van szó, én nem bánám, már régóta szeretem őt. Napok óta azon töröm a fejem, hogyan készítek távcsövet, hogy közelebbről is láthassam, mikor ünnepnapokon megmossa szép... arcát.
  - Fiam boldog vagyok, hogy megérhettem kicsi, de dicső múltú családunk szerencsecsillagának a felemelkedését. Ilyen nagy örömben félve jegyzem meg, hogy a fejtörés nem a te műfajod, hiszen kobakodon nyoma sincs sem sebnak, sem sérülésnek. Fiatalabb koromban én persze inkább mások fejét szoktam törni, de ezen tettem nyomát hónapokig viselték a szerencsétlenek, akik összeakasztották velem a bajszukat.
- Persze a fiatal gróf visszakérdezett még a bajusz összeakasztás rejtelseiről, majd az apa válaszolt, így kettesben el is beszélgettek hajnalig. Némileg szégyenkezve valljuk be az igazságot, hogy a házasság gondolatával játszó apának még addigra sem tűnt fel a változás, hogy a fia egy váratlan elhatározással örökre száműzte saját életéből a hozzá évekig hű némaságot.
- Mi viszont észrevevessük, hogy elhárult minden akadály a közeledő házasság előtt.

IX.

(Nem sért az egyezés)

Gróf Zagyházy Zalán főúri lépteit másnap délelőtt a Szerencsésszagú kúria felé irányította. Szeretett oda járni, mert régi szép emlékeket idézett fel benne a hajdan a családja birtokában lévő bútorok, ruhák látványa, még gyermekkorának kedvence, a faragott hintaló is jól látható helyen hirdette a két család eltérő anyagi helyzetét. Ahogy belépett a nyitott kapun, a gazda sietett elébe, akinek zsíros bőrű arcán a büszkeség fénye ékeskedett, fennen hirdetve a győzelem fenséges ízét.

A gróf jókedve egy pillanatra a múltba tévedt. Talán továbbra is teret engedett volna a veszteség szegények által jól ismert érzésének, de...

Tudjuk, nem illene erről említést tenni, ám Vendel úr ábrázatának látványa többször is visszahozta a gróf ifjúságának édes ízét. Mint ahogy ez gyakran megesik manapság is, hiszen az ember számára kedves munkájának gyümölcse.

Helyre állt a vendég megkívánt lelki egyensúlya. Adott ő eleget a gazdának, jót is rosszat is, úgyhogy nem igazán vethettek egymás szemére semmit. Nem volt akadálya, megkezdődhetett a házasság gondos előkészítése.

- Az a szent meggyőződése, hogy olyan esküvőt kellene tartani, amit éppúgy emlegetnének majd grófi leszármazottaim, mint ahogy én citálom elő folyton emlékeim közül a szépapám nemességet szerző tettét - vélekedett büszkén Szerencsésszagú Vazul.

- Csak nem akarod feltartani a kezéd az esküvő alatt? - fejezte ki jogos ijedtségét a gróf.

- Nem is rossz ötlet, úgy lényegesen olcsóbb lenne, mert a vendégek bizonyára kevesebbet ennének! Ha jó ütemben tenném mindezt, de én most nem erre gondoltam!

- Még szerencse, mert nem lehet annyi az életjáradékom összege, hogy megérje akár egyetlen pillanatra elviselni szagod kendőzetlen áradását.

- Biztos vagy ebben, nászom? És ha minden javam újra a Zagyházi családé lenne?

- Meggyőztél! Az előbb tévedtem, mint a sündisznó, mikor rámászott a súrolókefére.

- Igazán vicces volt! De egy ilyen szép napon szabadna valamivel több komolyságot kérnem?

- Persze, kérj nekem is. Egy fél kilóval talán elég is lenne. Vagy mégsem?! - bizonytalanodott el a gróf.

- Nos, visszatérve az esküvőre, azt hiszem a költségeket vállalom kell, mert ha pontosan megfeleznénk azokat, még az Eta öccsének zenekarát sem tudnánk kifizetni.

- Az nem is lenne baj, mert egy ezüsttel úgyis többet fizettem nekik, amikor úgy harminc éve utoljára zenéltek nekem. Pont a nagykorúságomat ünnepeltük, emlékszel barátom?

- Szép volt az Eta, mind a ketten ott sürgölődünk körülötte, mint a darazsak a cukros víz körül. Már nem is emlékszem, min vesztünk össze. Csak a vágásodra emlékszem.

- Az a betyár öccse mondta nekem, hogy megcsal veled, hogy téged szeret.

- Csak nem féltékeny voltál rám? Pedig nekem még csak nem is tetszett! - Mondta a felderült arcú Szerencsésszagú Vazul, miközben arra gondolt, annak a lánynak a szerelme megért egy vágást.

- Rég volt, temessük el végleg a múltat! - jutott szóhoz a Zalán grófban munkálkodó félelem, amelyet az életjáradék elvesztésének gondolata táplált kövérré.

Vazul urunk elégedetten nyugtázta az iménti kijelentésben megbúvó érzelmet, és ez némi elégtételt nyújtott neki, ezért megsimogatta a régi sebhelyét. Érdekes, hogy kevésbé észrevehetőnek találta, mint korábban bármikor.

- Csak nincs valami baj, Vazul uram? - szakította meg a gróf az általa hosszúnak vélt pillanatnyi csendet.

- Nincs?! Csupán azon gondolkodtam el, mikor tartasuk meg az esküvőt, én hajlok arra, hogy minél hamarabb, hisz nem jó az ilyesmit halogatni.

- Talán miután felépült végre a beígért új kastély, úgy családunk nevéhez illő módon tudjuk majd megtartani - bólogatott a gróf.

- Az jó lesz, mert addig a két évig, amíg felépül, rengeteg életjáradék fizetésétől mentesülök - helyeselt nemes Vazul úr, miközben szemében huncut fények csillogtak.

- Azt hiszem, most is fején találd a szöget, tartasuk meg az esküvőt, amint lehet. De a mi két szobánkban csak nem lehet! - aggodalmaskodott a főnemes.

- Eta arról mesélt nekem, hogy valamikor majd igen divatosak lesznek a sátoros lakodalmak. Egy nagy sátort néhány nap alatt fel lehet építeni, és ezzel mi is tehetünk valamit a jövő képének formálásához. Bár lehet, a dezodor nevű szer utáni igény is e házasságnak köszönhetően fog felmerülni - gondolkodott el nemes Szerencsészagú Vazul.

A két tekintélyes férfi még órákig is elbeszélgetett az esküvőről és az olyan részletek kidolgozásáról, amelyek ismertetése ellentétes volna kis írásunk hangulatával. Különb is, a megállíthatatlan idő úgyis letépi a fátylat a jövő titkairól, megfejtve minden talányt.

X. (A lakodalom)

Eljött a szép nap! A falu kertjeiben az augusztusi nap hevében virágok szirmai hivalkodóan hirdették, hogy ők már felkészültek az esküvőre. De befejeződtek azok a munkálatok is, amelyek mostanában gyakran törték meg a mindennapok egyhangúságát. Napok óta ácsok kétkezi munkájától volt zajos a határ, hatalmas sátozt ácsoltak, majd befedték állatbőrrel. A sátorban padok, asztalok várták a népes vendégadat, rokonokat, barátokat, a megye úri és a falu kevésbé úri lakosai közül. Be kell vallani, ekkora emberadat utoljára a tatárjárás idején látott a környék. Özönlöttek hintókon, lovas kocsikon, gyalogosan a meghívott kedves, kevésbé kedves, esetleg goromba vendégek.

- Mivel, a sok ember valószínűleg nem fér el a falu templomában - jelentette ki a püspök úr -, ezért felszentelem a falu szélén levő legelőt és ott adom össze az ifjú párt.

Milyen szerencse, hogy így tett! Hiszen döntése lehetővé tette, hogy mindenki békében elférjen a szertartáson. Még az a két falusi is, aki elég békétlenül egymásnak esett! No nem ellenséges szándékkal, sokkal inkább a bor hirtelen feltörő erős mámorától szédülten.

De ne térjünk le a helyes irányról! Ne felejtünk említést tenni a boldogító igenről, ahogy egymás után a püspök úr kérdésére igennel feleltek többen, többször is. Először az idős gróf, amikor még előző este megkérdezte tőle: Egy rangon aluli házasság, meggondoltad ezt, komám? Másodszor az ifjú párt kérdezte meg: Akarod-e párodul az itt megjelent...

Az utolsó igen elhangzása után az első hitvesi csók következett, hirdetve a mindent - rang- és pénzkülönbséget egyformán - legyőző szeretetet hatalmát. Majd a csók vége után a közelben felépített sátor irányába tartott az ifjú pár, a két nász és a boldog vendégek.

A sátorban Eta öccsének zenekara húzta a talpalávalót, és a jó zene mellett sok finomság köszöntötte a vendégek népes seregét.

Eta az egyik sarokban ült, szájában folyton égő pipája, körülötte népes rokonságának egy része, míg másik része az üresen maradt falusi házakban fejezi ki a folklór iránti szeretetét, pontosabban szólva a régi falusi házakhoz tartozó javak összegyűjtésével foglalatoskodtak serényen. Mivel sejthető volt, hogy ez így lesz, előző este a falu küldöttei felkeresték a szerencsészagú Vazul urat.

- Nemes urunk, ha mi elmegyünk az esküvőre, akkor ki vigyáz majd otthon maradt javainkra? - tették fel, tele aggodalommal, kérdésüket.

- Ne féljetek, én minden akkor keletkező károkat megtérítem majd! - nyugtatta meg a küldöttség tagjait a falu ura.

Így esett, hogy az esküvőt megelőző éjjel megrakott szekerek sora hagyta el a becsületes falu határát, ezzel is növelve a lakosoknak biztosan kijáró kártérítések mértékét.

De itt lenne az ideje az esküvő feledhetetlen eseményeire koncentrálni! Sajnálatos, hogy a vőfély beszédéből csak kis rész maradt fenn az utókor számára. Bár egyes történészek szerint a népi lagzik jelentős részében ma is az ekkor elhangzottak köszönnek vissza. Mi mégis próbáljuk rekonstruálni az eseményeket, hogy felidézzünk valamit a kor szelleméből. Az idézés nem lesz pontos, mivel az adott vőfély erősen selypített és szavát csak azok értették meg, akik tisztában voltak a nyelvbotlásának sajátosságaival, ezért mi maradunk a közért-

hetőbb formába ültetett változat ismertetésénél. Azonban, nehogy a hiányérzet valakinél is komplexusok kialakulásához vezessen, legalább egy mondatot szó szerint idézünk kedvenc klasszikusunktól:

„- Hátjő megró báj hat tyúk!” (Hát jó, megpróbálhatjuk.)

Ez a nemesbe szabott mondat akkor hagyta el a híres vőfély művészi ajkait, amikor a két nász felkereste azzal a kéréssel, hogy vállalja el az esküvőn a szóvivői szerepet. Hosszas kérlelés után a fenti módon fejezte ki értékes beleegyezését a két örömapa kéréséhez.

Most viszont térjünk vissza a lakodalmi sátorhoz és az ott történetekhez!

- Azért jöttünk össze, hogy ne legyünk széjjel, és ilyen nagy tömegben bizonyosan hangoztabban tudjuk köszönteni az ifjú párt, mintha ezt egyedül próbálnám megtenni. Válasszunk magunknak rögtön az ünnepség elején egy nemes célt! Nevezetesen, hogy próbáljuk meg nemes Szerencsészagú Vazul urunk pillanatnyi gyengeségét kihasználni, és őt a vagyonából kiinni, kienni - valahogy így szólnának, mindenki által érthető módon, a megye legjobb, bár kissé beszédhibás vőfélyének vendégeket köszöntő nyitó mondatai.

- Úgy van, tegyük azt! - hallatszott a hangos helyeslés Vazul úr szomszédjának szájából.

- Van itt meleg leves, torma, sonka, akad rengeteg töltött káposzta is. Nem baj, ha nem fogy a kenyér, csak egyél, míg bírsz. Majd ha úgy érzed, kényes gigádon nem csúszik le már több falat, és étel az asztalon még mindig marad, te akkor így! Itt hordókban áll a jó bor, az erős pálinka. Nos, aki nem iszik, az mind dinka.

- Akkor én megint jó példával jártam elől! - töltötte el a büszkeség a falu akkori bölcsét, aki sietős, kissé düledező léptekkel indult el a nagy forgalomra számítható melléképület felé.

- Derék, ez a helyes beszéd! Idd hát! Itt hát, nincs más hátra. De ha már te túl sokat ittál, hallgasd inkább e remek zenét, inkább, mint a szomszéd részeges csevelyét. Élvezd a ritmus dübörgő ütemét! Végül, ha már a fejed is kékül, mint hű szerető, vár rád a tánc, amellyel gyorsan szállsz fel, fel a mennybe, a fellegekbe. - valahogy így fordíthatnánk közérthető nyelvre az est szószólójának ott következő mondatait.

Töredelmesen be kell vallanunk, a víg lakodalom vidám hangulatát egy rövid pillanatra megszakította a megyei önkéntes tűzoltóság felvonulásakor keletkező ijedelem. A szívós, erre a célra kiképzett szamarak vontatta szekereken érkező 4 fős raj vágyott a tűz elleni ádáz harcra. Vezetőjük a sátor bejárata előtt egy hirtelen jól irányzott ugrással hagyta el a saroglyát. Hibátlan, toronyugrásban 10 pontot érő földet - illetve vizet - érés után, fényes sisakjának megigazítása után, olyan gyorsan vágatott a sátorba, ahogy csak a megfelelő vegyszerrel lángmentesített fából készült lába engedte.

- Hol itt a tűz? - érdeklődött mindenre elszánt hévvel a derék önkéntesek vezetője.

- Miféle tűz? - kérdezett vissza a meglepett Szerencsészagú Vazul.

- Amely itt a sátorban terjed, és minden életet komolyan veszélyeztet!

- Nem ég itt semmi! - állította a házigazda.

- Valami ezt a fránya füstöt csak termeli, itt az átkozott sátor alatt! - fejezte ki elvesztett türelmét a sietéstől még mindig lihegő tűzoltó.

- Csak nem az Eta pipájára gondol?! - érdeklődött egy borízú hang.

Először a keletkezett riadalom halk nevetésben kezdett oldódni, majd néhány pillanat múlva a hangos hahota még a zenészek által keltett hanghullámokat is elnyomta, ami nem is csoda, ha arra gondolunk, a cimbalmos még az ütőit is elveszítette a nagy nevetésben, a nagybögős átölelte hangszere nyakát és nevetés közben azt visította:

- Jaj meghalok, ezt nem lehet kibírni!

Eta öccsére a nevetés közben teljesen beleszorult a Cé hang, és talán egész este ekkor adta ki magából az egyetlen, nem hamis hangot.

Utólag nem is érthető a fenti mondat elhangzása után keletkezett általános vidámság, hiszen valóban Eta pipája volt a riadalom okozója.

Az éltes cigányasszony a sátor egyik központi részében foglalt helyet népes rokonságával körülvéve, szájában a folyton füstölő pipája, előtte kiürült boros palackok népes hada mutatta a derék özvegy komoly elkötelezettségét a környék borfogyasztásának fellendítése iránt. Ő maga, csillogó szemekkel, egy színes jövőről beszélt, ahol még a magakorabeli özvegyasszonynak sem kell petrezselymet árulnia.

Mindez röviddel azután történt, hogy kivonult a helyi önkéntes bányamentők népes csapata, akik Eta öccsének bortól mélyült énekhangja hallatán arra gondoltak, a múlt heti bányaomlásnál maradt valaki a bányában, aki kínjában visít úgy, mintha nyúznák. Mivel a nevezett bányákban nem dolgozott senki, így egyértelmű volt, hogy semmi veszély nem forgott fenn, illetve lenn.

Biztos, ami hót ziher! Mind a két csapat ott maradt a lakodalom végéig, amikor jócskán pótolták az elfogyasztott alkohol mennyiségében - a későn jövés miatt - a többi vendéggel szemben keletkezett tetemes hátrányukat.

Itt kell megemlíteni, egyes történészek szerint ez a két eset fényes bizonyisággul szolgál a vendéglista összeállításának hiányosságáról.

Talán valamicskét sikerült felidézni a lakodalom hangulatából. Mindenesetre minden jónak egyszer vége szakad. A harmadik nap hajnalán már tisztán látszott, hogy nemes Szerencsés-szagú Vazul uramat nem olyan könnyű kiinni, kienni a vagyonából, hiszen még a falu utolsó kóbor kutyája is zsírtól csöpögő bajusszal közlekedett a lakodalom órái alatt, mégis rogyásig telt asztalok mellől álltak fel a legkitartóbbak is, köztük Vazul urunk jóindulatú szomszédja.

XI. (Szerencsétlenillatú Artúr)

Még mielőtt megérkezne a házasság első érett gyümölcse és erős sírásával betöltené az új Zagyházi-Szerencsészagú kastély frissen felhúzott falait, mi időzzünk el egy ideig a jó Vazul urunk szomszédjának történeténél. Nevezett személy ugyanis kiemelt szerepet játszott abban, hogy e fontos történet nem veszett el véglegesen a történelem mindent elnyelő süllyesztőjében. Ő az, akiről egy-két epés mondata alapján mindenkinek saját szomszédjának becses személye bukkan fel az emlékezés feneketlen mélységű forrásából. De ez tévedés, itt a lát-szattal ellentétben, nem arról van szó, hogy kinek a rétje zöldebb. Nem, itt mélyebb ellentétek feszülnek egymáshoz. A konfliktusforrás mibenlétét jól kifejezi a szomszéd neve is: Szerencsétlenillatú Artúr. Igen ez az ő becsületes neve, amelynek eredete kifejezetten érdekes, bár kissé pajzán. Tulajdonképpen ősei még hercegi címmel rendelkeztek, mikor is egy szerencsétlen eset következtében a királynő anyjának hálójában hagyta jellegzetes illatát, ami sajátságos módon rózsaoajra emlékeztetett és emlékeztet azóta is. Mivel az esemény idején még nemigen ismerték a fentnevezett illatszert, és élő rózsa még a király kertben sem virult január hidegében, a bűntény felderítése nem volt túl bonyolult feladat. Az egész balszerencsés történetben az egyetlen szerencse, hogy a 80 éves anyósna nemi élete a király számára erősen közömbösnek tűnt. Ezért rendelte el, hogy a kifejezetten kifinomult érzésű és illatú herceg a Szerencsészagú család falujába legyen száműzve. Valóban csak a felettébb enyhe ítélet volt szerencsés, mert az nem mondható szerencsés esetnek, ha valaki szerelme helyett tévedésből annak idős édesanyjának ágyába fekszik, és amikor vélt kedvese arcát kezdi el csókolgatni, úgy meglepődik annak ráncosságán, hogy elsikítja magát, aminek következtében felébred a hölgy és elkezd hangosan könnyögni:

„Csak így tovább szép lovagom! Kérlek, ne hagyd hamar abba!”

Az sem számít igazán komoly szerencsének, hogy a dolgot menekülésre fogta, és ezalatt feldöntött négy értékes kínai vázát, két segítségül siető szolgálólányt, és a nevében szemeit törölgető királyt.

Közben elhangzik egy meggondolatlan vélemény a háttérből:

- Ez az, ha nem a királynőt, legalább a királyt dönts fel!

Sajnos az elhamarkodott vélemény nyilvánítójának elég kevés ideje volt végiggondolni mondatának hatását, mivel elhangzása után, két órán belül, a nyakához erősen hozzánőtt fejének elválasztása korábbi helyétől adott a hóhérnak soron kívüli, jól fizetett munkát.

- Vannak olyanok, akik egy jó poénért a fejüket adják, ám én nem igazán értem őket! - fejezte ki véleményét a bakó, munkája végeztével.

Mindez a hatalmasságokkal szembeni kellő óvatosságról nyújtó szemléltető oktatás, véljük felfedezni a most is makacskodó tényt, és rögvest eszünkbe jut az első oldalon tett könnyelmű ígéretünk, mely szerint „ebből az írásból nemigen fog senki történelmi, földrajzi, társadalmi, vagy egyéb ismereteket szerezni.”

Máris viszketni érezzük éles bárdal fenyegetett nyakunkat, hiszen az olvasók hatalmasságok, együtt és külön-külön is, hiszen egyértelműen eldöntik, hogy mely művek alkalmasak érdeklődésük felkeltésére és ébrentartására, ezzel lényegében meghatározzák - sok szerkesztőnél biztosabb kézzel - a megjelenésre érett írók, költők pontos listáját.

De ne térjünk le a haladás síkos útjáról, a bőbeszédűség bűnének édes csábítása miatt.

Bátran hihetjük, hogy a király ítélete, amelyben a száműzetés pontos helyét meghatározta, kellően bizonyítja jól fejlett humorérzékét. Valóban van valami tréfásnak ható momentum abban, hogy a birodalom két, szagban legjobban eltérő családja köteles egymás mellett élni.

Nemcsak humort, hanem egyéb messzemenő következményeket is viselt a királyi ítélet, hiszen a Szerencsétlenillatú család igen sok leszármazottja lett a későbbiek során történész, akik elfogultságuknak megfelelően írták le a család történetét, de ez még egyelőre hadd maradjon az irigy jövő sötét titka. Mindenesetre, ha nem lett volna a történészek hadának érdekeltsége az adott témában, komoly kérdés, hogy fennmaradt volna-e ez a nem túl szép, de annál igazabb, és jelentősebb történet.

Sokan kérdezhetik teljes joggal, hogyan lehetséges, hogy egy másik király által adományozott jogokat korlátozzák, hiszen a Szerencsésillatúak a saját falujukban laknak, amivel normális helyzetben a király nemigen rendelkezik, pláne nyomós ok nélkül. Mivel a király ennek kérdésnek megválaszolására nemigen hatalmazta fel méltatlan személyünket, a következő fejezetben engedély nélkül elégítjük ki a jogosan felmerülő kíváncsiságot.

XII.

(Dezodor gróf)

Igen, a jelen - illetve a múlt - esetben az ország első emberének volt nyomós oka arra, hogy ekképpen korlátozza az emberi jogokat. Az összefüggések szövevényes rendjének ismertetésébe hamarosan belevágunk, remélve, nem lesz elviselhetetlenül mély az így keletkező seb.

Bizonyára emlékszik a kedves olvasó, hogy a szegény Szerencsésszagú Augusztá gyermekkorában sajátította el a sárkányeregetés mesterfogásait. Nos, éppen az idő tájt járt arra a király főtoborzó tábornoka, azzal a hihetetlen céllal, hogy a király hadseregébe keressen lelkes önkénteseket. Ezért induláskor magához vette - nevezett főtoborzó tábornok - nyájas rábeszélőképességét, valamint száz, talpig felfegyverzett kíséret. Az már csak a történet pikantériája, hogy a három darab mobil derest és a vasketreceket - amivel az önkéntesnek nem jelentkező személyeket szokta jutalmazni -, majdnem otthon felejtette. Bár szerencséjére ez nem derült ki, és csak a megbízott helyettese híresztelte lépten-nyomon, hogy már a királyi várkapun túljutva küldött vissza tíz markos legényt, vétkes feledékenységének következményét helyrehozni. Mivel köztudott volt a helyettes rosszindulata, sokan elgondolkodtak azon, hogy életében egyszer ő is mondhatott-e igazat főnökéről? Ám a korábban megfigyelt tapasztalatok alapján megszületett következtetés hatására az emberek nemigen hitték el a főtoborzó feledékenységéről hallottakat.

Részünkről úgy gondoljuk, az lesz a legbölcsebb, ha nem keveredünk bele mindenféle múlttal kapcsolatos vitába, hanem tovább folytatjuk történetünket. Végül teljes felszerelkezettséggel érkezett meg a népes toborzócsapat a Zagyházy birtok melletti legelőre, amikor is nemes Szerencsésszagú Vazul urunk a kis Augusztát oktatta a fentebb megnevezett tudományra. Ez a „nagy horderejű esemény” önmagában még nem biztos, hogy lekötötte volna a toborzó csapat éber figyelmét, de többször elhangzott a balladai mélységgel rendelkező mondat:

- Lányom, csak a karod ne emeld fel! Inkább vesszen a sárkány, de szorítsd magadhoz erősen a felkarod! Hidd el, abból nem keletkezhetsz semmi rossz!

A kis csapatban többen is középfokú képzésben részesültek, amíg a csapat vezetője tagja volt az „Eresszünk sárkányt, helyes testtartásban” mozgalomnak. Mindez érthetővé teszi a rosszindulatáról híres főtoborzó-helyettes állásfoglalását:

- Ez a tahó, csak akkor látott sárkányt, amikor az anyósára nézett!

- Azt a! Lám, milyen okos a főnök, most is nagy igazsága vagyon! - szólt elfogulatlanul egy, a közeli előléptetését váró toborzó altiszt.

- Ez valóban sajátságos, ilyet én még nem pipáltam! - mondta, no nem az Eta, hanem egy lelkes, hajdan volt sárkányeregető.

- Addig örüljünk, amíg ez a lány szót fogad az apjának! - nyilvánította ki véleményét egy igen bölcs, vagy olyan személy, aki ismerte a nemes Szerencsésszagú család adottságait.

- Ez a megjegyzés igen bután hangzott! - kezdeményezett vitát a kevésbé szimpatikus helyettes.

- Csak meg ne tudjátok, mennyire igazam van! - jött a hang, a következmények pusztá gondolatától is reszkető, előző felszólaló irányából.

De hamarosan megtudta mindenki, bár valóban kevesen maradtak a későbbiek során olyan elmeállapotban, hogy mindezt kellő rémülettel az arcukon végig tudták volna mesélni.

Mit ne mondjunk? Még nekünk sem könnyű elmesélni a mozdulat ívét, aminek következményeként a kislány felkarja elhagyta mellkasának közvetlen közelét, és ezzel...

És ezzel, a Zagyházi család gulyájának a kiveszését idézte elő, de sajnos ennek a mozdulatnak a hatására a toborzó csapat megmaradt három tagja sem tudta befejezni fontos küldetését, mert inaszakadtukig vágtázni kezdtek. Mielőtt bárki is túl tragikusan fogná fel a történeteket, meg kell nyugtatnunk, hogy a maratoni futás eredete is a résztvevők ama erőfeszítésének emel diadalívet - minden téves eszmével ellentétben -, ahogy igyekeztek a környéket mind nagyobb sebességgel, mind messzebbre kerülni.

Nos, végül is nem a szag, hanem a toborzók sikertelensége volt az, ami miatt a király megorrolt, és ami miatt az ország a következő háborúra a megszokottnál is gyengébben készült fel. De nem szükséges a meggyőződéses nacionalistákat a pontos okok leírásával tovább bőszíteni. Különböző is, elégséges magyarázatot adtunk arra, hogyan kerülhetett a Szerencsés-szagú és a Szerencsétlenillatú család egymás szomszédságába királyi rendelvényre.

Alig valamivel több, mint kilenc hónapra a nagyszabású lakodalom után megérkezett az ifjú házaspár életébe az első jövevény, aki a keresztségben a gróf Zagyházy Dezodor nevet kapta. Talán azért, hogy egy életre szóló utat jelöljön ki számára, és a későbbiek során, Eta álmában látott módon, küzdjön a „szerencsés-szag” ellen.

Hiába, „Nomen est omen” a név kötelez, ahogy a művelt görög mondja, persze latinul.

Még mielőtt a család további sorsáról is beszámolnánk, megnyugtattunk mindenkit, hogy amilyen sok fondorlat kellett ahhoz, hogy a Szerencsés-szagú Augusztina házassága létrejöjjön, olyan sok örömet adott a frigy az abban résztvevőknek. Több évtizedes kiegyensúlyozott együttlét alatt semmilyen, karemelésnek köszönhető balesetet nem jegyzett fel a történelem, amiben persze az új kastély fürdőszobával történő felszerelésének döntő szerepe volt.

Nemes Szerencsés-szagú Vazul uram betartotta minden ígéretét. A falu bányájának jövedelme tartós jóléthez nyújtott megfelelő fedezetet. Így felesleges aggódni a két, ígért életjáradék beteljesülése miatt. Gróf Zagyházy Zalán éppúgy megkapta Vazul urunktól - mint ahogy a hajdan híres szépség megkapta a gróftól - a teljes ellátást és a heti egy aranyat.

Eta végül is hosszú, minden földi jóléttel ellátott élettel lett megverve, hiszen szépségének még az emléke is megkopott a hálátlan kortársak szemében. Alig ünnepelte a kilencvenkettődik születésnapját, amikor a viskója előtt ülve pipázgatott, két arra lézengő, a kisebbséghez tartozó siheder beszélgetése ütötte mellbe:

- Te, ez a nyanya akkor volt szép, amikor az őszám seriff volt a vadnyugaton! - poénkodott az egyik.

- Vagy amikor az én apám, egészségét féltve, visszautasította a harmadik ingyen pohár bort! - értett egyet vele a társa.

Történetünk szempontjából az a legfontosabb tény, hogy a Zagyházi-Szerencsés-szagú család az idők folyamán úgy elszaporodott, hogy napjainkban is lépten-nyomon belebotlunk egy-egy kései leszármazottjába. Mint említettük, az elsőszülött gyermek a Dezodor nevet kapta, aki később termékeny házasságot kötött a Szerencsétlenillatú család Rózsa nevű virágszázával. Ebből a házasságból született leszármazottak minden megkülönböztető szagtól vagy illattól mentesek voltak, és viszonylagos jólétben éltek. A későbbiek során teljesen beleolvadtak a társadalomba, belőlük általában történészek lettek, és ízlésük szerint értékelték, színezték a fentebb ismertett eseményeket. Azt hisszük, ezzel a tevékenységükkel semmi olyat nem követtek el, ami nem mélységesen emberi. Így hagyjuk őket magukra, a továbbiakban szó sem essék róluk!

Viszont a második gyermek, Zagyházy SzapPanna leszármazottai kevésbé voltak szerencsések, mivel jócskán kijutott nekik a Szerencsésszagú család jellegzetes örökségéből. Sajnos ez lett a termékenyebb családi ág, így tagjai inkább nélkülözték a földi javakat, mint az idősebb ág tagjai. Kijelenthetjük bátran, hogy a szegénység és a pénzzé nem tehető családi örökség megléte viszont nemegyszer különös sorsokat és helyzeteket érlelt. Ennek a majdnem regénynek a megírására is egy valóban megtörtént eset adta az apropót. A 6-os villamoson utaztam, zsebemben az irataimmal és némi készpénzzel. Forró nyár volt, egy magas, ápolatlan egyén kapaszkodott a fejem felett, én próbáltam úgy fordulni, hogy minél kevésbé érezzem eme bizonyosan a Szerencsésszagú család egyik leszármazottjának jellegzetes illatát. És lássanak csodát! A kívánt szerencsés helyzet neki is elég szerencsésnek bizonyult ahhoz, hogy zsebem értékeitől megfosszon. Nem annyira a néhány száz forint elvesztése okozott olyan mély gondolatokat bennem, hogy még évek múlva is jelen írás elkövetésére sarkalljon, hanem az a feltörő felismerés, hogy aki saját testszagának terjesztésének bűnét elköveti, az egyéb aljasságokra is képes.

Vége

Szerencsés Gedeon egy napja

Bár a becsületes nevem Szerencsés Gedeon, ennek ellenére néhány csonka szárnyú sasmadárként gyors röptű éve kelletlenül hallgatok a Dagi névre, amellyel barátaim - mily furcsa szó ez velem kapcsolatban! - reménytelenül próbálják jó sorsomba vetett hitemet tőlem elragadni. Attól, hogy a teremtő megvert néhány felesleges kilóval, és ez a körülmény másokban gyakran mély sebeket éget, én humorosnak is tarthatom e megszólítást. Ennek ellenére mégis úgy vélem, hogy ez egy csúfnév, és egy cseppet sem vicces! Én ugyanis rendületlenül bízom megjelenésemben is megmutatkozó férfiasságomban, de miért is ne lenne magára büszke egy szigorúan titkos ügynök. Kívér lennék? Dehogy, erről komolyan szó sem eshet, hiszen kidolgozott izmaim feltűnően dagadnak XXL méretű ruháim alatt. Egyébként sem tudnám nem észrevenni, a tiltakozás nem az én stílusom, hisz nem megrögzött lázadóként jöttem a világra. Ám néha, ha ennek ellenére elragad az indulat, ekképpen nyugtatgatom magam:

- Figyusz haver, ne hisztizz már, mint egy fürdőben dolgozó, kényújtásra szakosodott hölgy! Inkább vedd észre, hogy csak keveseknek adatik oly szerencse, hogy kivételezik velük az élet!

Éjszaka van, reménytelenül forgolódom ágyamban. Ki tudja, mióta próbálok sikertelenül magamra erőltetni néhány ellazult percet?

Puff! Mint hajdanán vidéken élő nagyszüleimre egy a táncdalfesztiválon elhangzó beatzene hangjai (talán az: „Újra várok rád” lehetett), úgy hat rám ez az éles zaj, amely hirtelen hasít bele az éjszaka szűrös nyugalmaival teli csendjébe.

Kíváncsian nézek szét a körülöttem lévő, szerény személyemet is magában foglaló, sötétbe burkolózott világban. A szemem elé tárul fekete kép egészen megdöbbent. Fájdalmasan érint a felismerés: Nem látok semmit! Ellenben tisztán hallom, hogy nem hallok semmit. Nem értek semmit, gyilkos szándékkal mar belém a kétely: csak nem ment el az eszem, esetleg valami egyéb rettenet történt velem, mondjuk elraboltak az ufók? Ettől a gondolatától máris romokban hever maradék magabiztosságom. Fájva élem át szabadságom sajgó hiányát, máris hiányzik, hiszen hozzám nőtt az utóbbi években. Állapítom meg magamban, majd szinte azonnal kijelölöm a számomra szükséges tennivalót.

Meg kell tudnom, hol vagyok! Polip csápjaihoz hasonló módon szétterülő ujjaimmal, kétségbeesetten próbálok információt szerezni nem túl fényes helyzetemről, ami egyre csak romlik. Már nem kapok levegőt sem. Fuldokolni kezdek. Az egyre egyértelműbb oxigén hiánytól meg-megvonaglom. Elhaló tudatom még érzékeli, hogy a hasamon fekszem. Utolsó erőmet összeszedve megfordulok. Ismerős érzés áraszt el. Újra kapok levegőt! Sőt, mintha távoli fény érkezne az erre mindennél jobban vágyó szemembe. A boldogságtól erőt gyűjtve felülök. Micsoda csoda! Újra látok! Látom, hogy az ágy mellett, az ágyelőkét képező, hosszúszerű báránybőrön fekszem. Jól esik az érzés, hogy megértem mi is történik körülöttem! Éjszaka van, és valami véletlen folytán alighanem leestem az ágyról. Hatalmas szerencse, hogy egyéb kár nem ért. Még a fránya tatár sem tört be pusztító szándékkal szép hazánkba. Sőt, estemben a kezem sem tört el, nem úgy, mint tavaly - többször is.

Összeszedem minden energiámat, melyet nem köt le a helyzet sikeres és gyors feltárása miatti öröm jogos kifejezése, majd visszamászok a nemrég nem önszántamból elhagyott fekvőalkalmatosságomra. Így minden túlzás nélkül én is kijelenthetem, miképpen Demjén tette ezt egy régi slágerében: „Fekszem az ágyon...”. Igaz, én az enyémen, és az ismert szöveggel ellentétben, nem is vágyom messzire, hiszen az újra érzékelt félhomályban ágyam a megszokott módon nyomja a vele érintkezésbe kerülő összes - a leeséstől sajgó - porcikámat. Nemigen fedezek fel jelentős eltérést fekvőhelyem és a szobám padlóját díszítő ágyelőke között,

már ami a kényelmet érinti, hacsak nem az előbbi rovására. Mégis tudni, hogy a megfelelő helyen és nem a padlón fekszem az egészen más, mondhatnám felemelő érzés. Minden szempontot figyelembe véve, annak ellenére sincs a legapróbb baj sem, hogy a feleségem tegnap összehalkolta cuccait és elutazott. Egy számomra hátrahagyott levélben megfenyegetett azzal, hogy miután meglátogatta hõn szeretett anyósomat, talán már holnapután újra hazajõn. Hiába bármely igyekezet, minden jó olyan, mint a bot, van két vége, eleje és kezdete! Az élet már csak ilyen, esetleg még ilyenebb! De fel a fejvel! Miért is fájna nekem bármi, hisz szabadon áldhatom az engem konok módon kényeztetõ sorsom? Persze, ezt kizárólag megszokásból teszem, hiszen végül is „meglõhetõen” kemény legény vagyok. Majdnem annyira, mint a húsz éve számomra újra használhatóvá alakított vaságy. Tagadhatatlan, körülöttem minden rendben van, ha csak az nem képez fenti kijelentés alól kivételt, hogy életem fénye és értelme maradhatna még néhány tétova pillangóként tovalibbenõ évet az általam is istenített anyósom társaságában. Én a bennem lakozó mély szerelemtõl áthatva minden zokszó nélkül kiállnám ezt az embertelenül komoly megpróbáltatást! Ezt összes idegszálam tudja, mint stréber diák az osztályfõnöke mobiljának titkos hívószámát. Egy titkos ügynök ugyanis legyen kemény, mint a Rolling Stones... lírai számai - szoktam mondogatni idõnként, egy felettébb jól - és nem rám - esõ elismerés reményében.

Ám a férfias humorom miatti kedvezõ visszajelzés általában elmarad, mint gyakran a jótettért cserébe járó köszönet, mivel fenti a jópofiságot - érthetõ okok miatt - csak magamban, saját szórakoztatásra követhetem el. Mert ki látott már olyan szerencsétlent, aki saját hátára egy olyan táblát rakott volna, amelyen a gyöngybetûkkel odavetett szavak az alábbi alakot formázzák: „Idefigyeljenek emberek, én egy titkos ügynök vagyok!” Valljuk be õszintén, hogy nemigen akad ilyen ostoba ember! Hiszen ehhez számtalan nehézséggel kellene szembenéznie! Gondoljunk csak bele, ki készítene el egy ilyen feliratú táblát? Én speciel már évek óta, egyre fogyó reménnyel keresek ilyen gyártót. De ez nem a reklám helye, és ezt észreveszi órám is, ami ordítva szól rám, és oly kétségbeesetten fúj riadót, ahogy egy vízbefûlõ ragadja meg saját haját, és ezzel az utolsó reményt, miközben némi boldogságot érez amiatt, hogy mégiscsak szép az élet, hisz még az utolsó perceiben is meghúzhat valamit. Természetesen, amíg nem kerül nekem semmibe, én készséggel beismerem, hogy még az óvodában jobb lett volna meghúzni Hajnalka haját. Talán akkor idõben észre tért volna és kellõ szerelemmel kísérte volna az élet színpadán egyre jeleskedõ lépteim. Ha már eléggé sajnálatos módon ily messzi múltba nem vihet el semmilyen gépezet, akkor már csak egy - talán könnyen - teljesíthetõ óhajom marad. Legalább õt magát nem lehetne most, csak úgy a magam ártatlan örömeire meghúzni? Mindezt viszonylag gyorsan, alig félóra alatt átgondolom, így csaknem azonnal - szokásos gyorsaságommal - készülhetek az átlagosnál is nagyobb megterhelést ígérõ napra. Elõtte azonban még vagy negyedórát heverek a nem luxus kényelmével marasztaló ágyon, miközben azon elmélkedem, hogy:

- Vajon nem lenne abból egy egész világot végzetesen megrengetõ baj, ha túl hirtelen nyitnám ki a fénytõl erõsen elszokott szemem?

Majd, ahogy egy oly felettébb kemény férfiban szokás, mint csekélységem, hirtelen megérlelõdik bennem a váratlan, sõt némiképpen meglepõ elhatározás:

- Egy életem, egy halálom. Mi bajom lehet belõle? Én megpróbálom! - gondolom, és mielőtt végrehajtanám a frissen keletkezett elhatározásom, közkinccsé teszem a fenti korszakalkotó gondolatot kizárólag mások okításának nemes céljából, hogy mindenki elõtt világos legyen, mit is kell tenni az élet ilyen kényes pillanataiban, mint a korai felkelés.

Itt az ideje elhatárolódnunk azon, önmagukat humorosnak vélõ személyektõl, akik a korai felkelésbõl a parasztfelkelésre asszociálnak, miközben kaján gondolatokat engednek meg maguknak kultúráltságommal, illetve kenyérkeresõ hivatásommal kapcsolatban.

Végül a messzi földön ismert, sőt mi több elismert bátorságom erőt vesz rajtam és... Kinyitom a szemem, megnézem az órám.

- Szent ég, már megint elkéstem! - fut át rajtam a nem remélt felismerés.

Már-már hajlanék az elkeseredés nem túl vonzó irányába, amikor eszembe jut:

- Csak nem fogom magam kicsinyes apróság miatt felbosszantani, amikor nagy dolgok vannak készülöben?

- Persze, még azt is el kellene intéznem! - ébred a mindennap felmerülő, így nem újszerű, ám annál égetőbb felismerés, amely lépteimet a lakás legkisebb, általam mégis gyakran látogatott helyiségének irányába vezérli.

Még szerencse, hogy ezen tevékenység nem akadályoz meg abban, hogy gondolataim összedésével készüljek fel az előttem álló napra. Vidáman, mit sem sejtve, pontosabban semmi rosszat sem sejtve nyitom ki a céloom és köztem lévő ajtót. Nem is ebből lesz a gond! A becsukás során csúszhat be valami apróbb gikszer, aminek következtében mintegy negyedóra múlva az alábbi szavak hagyják el megfontolt ajkamat:

- Nem, ezt nem hiszem el! Az nem lehet, hogy már megint magamra zártam ezt az átkozott WC-ajtót.

Pedig nyugodtan elhihetném, hiszen ez valóban megtörténhetett, mint ahogy meg is történt. Ezt belátom kellő időben, még mielőtt tizedszerre ismételném el a fenti hitetlenkedő mondatot. De minél nagyobb a szükség, annál közelebb a segítség! Igaz, hogy azon a szükségesen már rég túl vagyok, ami végső soron szorult helyzetemet eredményezte, ám azért akad még sürgősnek tűnő elintéznivalóm. Miközben reménytelenül próbálom elhagyni a váratlanul börtönné változott, mintegy fél négyzetméteres helyiséget, eszembe jut valami. A múltkor azért hagytam az ülöke mellett a szerszámosládámat, hogy újabb, meglepetésszerűen bekövetkező baleset ne követeljen meg olyan, az összes szomszédom által nevetségesnek talált megoldást, mint a minap, amikor a helyszínre nagy csinnadrattával kiérkezett tűzoltóság szabadított ki szorult helyzetemből. A profik alaposságával nézek bele a kezemben tartott ládába, majd rettentően elcsodálkozom, megannyi ismeretlen rendeltetésű eszköz rejlik meg benne. Csupán abban vagyok biztos, hogy sajnálatos módon speciális ajtónyitó szerszám egy sem akad köztük. Egy darabig érdeklődve szemlélem az eszközöket, majd döntök: lesz, ahogy lesz, kezembe veszek egyet. Rosszul döntök, ez félóra múlva egyértelműen kiderül, hiszen használatával sem leszek ura a helyzetnek. Mintegy óra múlva kezdem elveszíteni birkatürelmemet, ám előtte egyre az alábbi mondatot ismétlem, mint hajdanában a rosszlelkű hetedik osztályt:

- Te zár, ne mondd nekem, hogy nem nyitlak ki sohasem!

Nem próbálom tagadni szavaim értelmetlen voltát, hiszen a zár végig, mint egy hal, oly némán tűrte egyre erőszakosabb nyitási kísérleteimet. Még csak nem is kattan, még akkor sem, amikor éveknek tűnő tevékenységem után, jóindulata látványos jeléül, nyílt utat enged nekem.

Miután sikeresen búcsút intek rabságom helyének, tovább készülhetek az előttem álló napra, amely igen jelentősnek ígérkezik a számomra. Egy rendkívül fontos küldeményt várok, olyat, ami egészen megváltozhatja eddigi életemet. Ilyen jelentős esemény mellett valóban nem fontos a pontosság, hiszen az olyan földhözragadt dolog, mint az előszobámat kisebb foltokban díszítő sár, amely kellő kitartással tegnap az átázott cipőmre ragadt.

- Ezt is el kell majd távolítanom, még mielőtt feleségem megjön, mert különben szokott stílusában fejezi ki rosszallását! - gondolom egy titkos ügynökhöz méltatlan félelemtől áthatva, amikor hátrapillantva meglátom lépteim nyomát az előszoba drága, múlt héten vásárolt szőnyegén.

Sajnos a nagy kapkodásban nem marad elég időm az utóbb említett feladat gondos elvégzésére, hiszen rohannom kell, ezért kisebb-nagyobb foltok jelzik tiszta lakásomban lépteim pontos helyét. Mindig is örömet okozott a rohanás, ezért is gyakorlom olyan szívesen, különösen a reggeli órákban. Eléggé sajnálatos módon általában nem áll módomban ezt a kedvenc cselekvésemet hosszabb távon alkalmazni, mert rendszerint elég közel találok parkolót a látszólag primitív, de mindenféle extrákkal felszerelt gépjárművem számára. Nem akarom minden titkomat napvilágra tártatni a kocsim felszereltségének ismertetése során, hiszen az álmoskönyv szerint: titkos ügynök számára a nyugdíj megérésének az esélyét feltétlen növeli, ha minél több információt tart meg magának viselt dolgairól. Mivel én kifejezetten merész képviselője vagyok e fent nevezett jeles tevékenységnek, ezért szívesen mesélek a gépjárművem saját kézzel végzett átalakítások, műszaki megoldások rejtelseiről. Elég csak a szélvédőt pótló nejlon fóliára utaltam, amelynek három igen jelentős dolgot köszönhetek. Az első dolog, hogy nem esik be rám az eső, igaz viszont fenti kijelentés csak csapadékos időjárás mellett őrzí meg valóságtartalmát, ám ezen túlmenő előnyei is vannak a régen kitört szélvédőt helyettesítő alkalmazhatóságnak. A második előny, kocsim félelmetes, majd negyven kilométer/órás, végsebessége mellett jelentős mennyiségű por szembekerülését akadályozta meg. Majd következik a harmadik, zsenialitásomból származó előny. Mindezeket a szolgáltatásokat sokkal olcsóbb módon vehetem igénybe, mintha a tavaly kitört szélvédőüveget havi keresetemnek megfelelő összegért egy új üveggel pótolnám.

Nehezen indul be gépjárművem, később meg azt gondolom, bár ne is indult volna. Ez rögtön azután történik, hogy tévedésből hátramenetbe kapcsolom a sebességváltót. Miért is szépíteném a dolgokat? Szépek azok anélkül is, legalább is úgy tűnik nekem a három, közelemben elhaladó ismerős jóízű hangos hahotájából véelve. Feléjük tekintek, mind a hárman egy azonos, általam soha nem látott táncot lejtenek, miközben időnként egymásra nézve az alábbi szavakat skandálják:

- Az a marha dagadt, hát nem a körzeti rendőr kocsiját találta meg! Még külön szerencse, hogy eléggé bosszúálló a mi szeretett rendőrünk.

- Annak ellenére ment neki, hogy olyan kicsi az a kocsi, és olyan nagy mellette a szabad tér, az üresség.

- Nincs gond! A kár, akár a családban is maradhat - visítja a harmadik, számomra legellen-szenvesebb alak.

Kissé komikusnak tűnik fel szememben, hogy mind a három táncos egyre fűjja a saját dalát. Viszont a táncukat már nagy pontossággal egyszerre járják. Még sohasem láttam ilyen táncot. Talán másoknak is újszerűnek tűnik majd, ezért megpróbálom leírni az általam nem ismert figurákat. A táncosok kissé szétrakott lábakkal állnak, míg a felsőtestükkel enyhén előre dőlnek, miközben saját combjaikat nyitott ököllel ütögetik, végül kissé hátrahajolnak, és a karjaikat felemelik a válluk magasságába, majd a két tenyerüket a homlokukhoz csapják, hogy nagyot csattanjon, miközben szakadatlanul mondják a saját szövegüket.

- Az a marha dagadt...

Jómagam nem igazán aggódom bátyám összetört kocsija miatt, hiszen immáron vagy két és fél óra késésben vagyok, és a sebáltó karja a kezemben pihen. Igaz, csak egy perce, és a másik vége mérhetetlen szabadság érzésével áthatva ágaskodik a számára elérhetetlen magasságú kék ég felé. Ezek az átmeneti hatású és a világ folyására oly jelentéktelen fontosságú esemé-

nyek egy rövid időre kizökkentenek a rám jellemző higgadtság állapotából és egy elegáns csuklómozdulattal kb. 40 méter távolságra hajítom a kezemben megbúvó gépjárműalkatrészt. Az egyetlen eddigi szerencse ebben az elátkozott napban, hogy tegnap este hazafelé igyekeztemben elvesztettem a szolgálatnak is tekinthető gépjárművem bal első ajtaját. Így a szabad madárként magasba törő sebességváltókar nem veri ki az ajtó ablaküvegét, ami tetemes mértékű megtakarítást eredményez nekem, és ez sem megvetendő eredmény ilyen nehéz gazdasági helyzetben. Habár, hogy pontosan milyen nehéz is, azt legnagyobb igyekezetem ellenére sem tudnám megmondani, mert eleddig senki sem ejtette azt a lábamra.

Félre minden haszontalan politizálással, hiszen most sem a kormánynak dolgozom, hanem inkább a sebességváltón kellene munkát végeznom, éles elmémrel elég világosan látom ezt. A sikeres feladat megoldási esélyét jelentősen csökkenti az a szépívű repülés, aminek a földet érését, eléggé sajnálatos módon, nem tudtam megtekinteni. Az eddig sem titkolt kivételes szellemi képességemnek köszönhetően alig tíz percnyi gondolkodás után rájövök, hogy a keresett alkatrész nem eshetett máshova, mint a szomszédom udvarát védő harapós kuvasz által kényes gonddal felügyelt területre.

Ráadásul az a harapós dög hát nem pontosan a keresett tárgyon fekszik? De igen! Bingó! Ezt eltalálta a kedves olvasó! Azon fekszik bizony, pontosan azon fekszik!

- Ó, jó titkos ügynök barátom, megesik ez néha ilyen vidéken, ahol főként kutyatulajdonosok laknak! - fejezi ki együttérzését egy igen vonzó külsejű idősebb hölgy.

Ránézek gyűrött arcára és megállapítottam magamban, hogy leginkább az tetszik benne, hogy nem nekem kell reggelente jó reggelt puszival köszönteni.

- Különösen családi házas vidéken nagy ennek a valószínűsége! - ad hangot éles elméjének és kiváló megfigyelőképességének egy nagy bajszú gazda, a három népi táncos egyike.

- Maga csak ne helyeseljen! Örüljön, hogy tíz éve, amikor ideköltözött, befogadtuk magát, azt az angyalát! - közöli véleményét indulatosan Angyal Artúr, a rút kuvasz ura. - Különben is figyelje csak, vajon az a szerencsétlen titkos ügynök megpróbálja-e visszaszerezni azt, amit az előbb botor módon saját maga dobott el. Alighanem nagy harc lesz, mert én magamtól vissza nem adom neki, az szent! A Bundás meg alighanem éhes lehet, mert már két napja semmit sem kapott enni.

Ezek a filozófiai mélységű beszélgetések nem ijesztenek el - a láthatóan szükségből - tervezett cselekedetem véghezvitelétől, hiába is mondják egyesek, hogy a tett halála az okoskodás, de az valószínűleg csak a saját okoskodásukra vonatkozhat, ám én egy percig sem habozok, rögtön rohamozok. Nem rettent meg a gondolat, hogy valószínűleg minden erőm és képességem igénybevétele szükséges lesz célom eléréséhez. Várhatóan még így is csak számos harapás árán tudom majd visszaszerezni jogos tulajdonomat. De ehhez szükséges az elhajított sebességváltókar közelébe férköznöm. Erre, eléggé sajnálatos módon, azután nyílik esélyem, hogy tönkreteszem az új nadrágomat. Ugyanis a rosszindulatú szomszédom által épített kerítés felett történő átlibbenésem során egy darab, majd tenyérnyi méretű anyag marad az egyik lánczsa alakra megformált acél kerítésoszlop tetején.

Ám ez nem rettent el feladatom végrehajtásától! Még néhány röpké másodperc múlik el minden tragédia nélkül, majd szemtől-szembe kerülünk egymással, én és a kuvasz, bár ő négy lábon, én kettőn, mégis majd egy magasságban himbálódzik a teljesen azonos méretű fejünk. Következik a nagy leszámolás, pontosabban az elszámolás ideje. A küzdelem érdekességét fokozza, hogy míg Bundásnak a pofája, addig nekem a fülem szörösebb, ahogy a körülöttünk egyre szaporodó szomszédok halmazából megjegyjezi egy kiváló megfigyelő.

De nem csigázom tovább a kedélyeket, és nyomban beszámolok a kialakult nagy rangadó érdekfeszítő eseményeiről. A nagyíramú küzdelem során a küzdő felek szerepe igen gyakran változik. Egyszer én szorulok védekezésre, másszor a kutya támad. Előbb ellenfelem, a nem csak új fekhelyét, de már lakhelyét is féltő elvetemült négylábú és ezer éles fogú dög visz be harapást testem kényes részeibe, utána én harapok - a fájdalomtól vonítva - saját ajkamba. A két elszánt ellenfél között kialakuló viadal végén hét-nyolc harapást tudok megszámolni. Összesen két alkalommal én eszközöltem fogaimmal harapófogó erősségű szorítást a nálam sokkal rutinosabb ellenfelem legyőzése céljából, ám a többi alkalommal a kutya majd ujjnyi méretű agyara érte el az ülésre alkalmas részem. Azt hiszem, töredelmesen be kell vallanom, rém fájdalmasnak találom támadásait, melyeket gazdájának hangos biztatása kísér:

- Ez az Bundás! Ne hagyd magad! Azt hiszi, mert ő egy titkos ügynök, neki már mindent szabad. Még az isteni gondviselés által neked ajándékozott új párnád is elvinné ez a gaz dagadék, akár nyílt erőszak alkalmazásával is. No, azt már nem! Hajrá Bundás!

Talán jobb eredményt érek el a fentebb vázolt nemes küzdelemben, ha az télen történik, mert akkor valószínűleg a háromnegyedes bundámat viselném, aminek két, számomra pozitív hatása is lenne. Az első az, hogy a szomszéd Bundásnak szóló biztatást én is magaménak érezhetném, és ez esetleg növelné harci moráloamat. A rajtam lévő bunda másik előnye már konkrétan javítaná esélyemet, no nem annyira a nemes küzdelem végeredményét, hanem inkább a sérülések eredményes elkerülését tekintve. Persze az előbbi területen e nélkül is minden rendben van, hiszen végül is kezemben a sebességváltókarral indulhatok meggyötört gépjárművem felé.

- Hova, hova jó ember? Csak nem vissza a tetthelyre? Hiába, minden elvetemült gyilkos visszatér aljas tettének színhelyére! - közöli számomra meglepő véleményét egy nálam is kövérebb, rendőregyenruhába öltözött férfi, a lakókörzet szeretett körzeti megbízottja.

- Ne viccelj Ubul! Nincs erre most időm, valóban sietnem kell! - válaszolok kissé türelmetlenül.

- Maga csak ne tegezze a súlyos karambol ügyében intézkedő közeget.

- De Ubul, mit vacakolsz? Én Gedeon vagyok, az öcséd! Különben is, alig sérült meg a kocsid lökhárítója, majd egy szabadnapomon kikalapálom - hangzik el jól megfontolt ajánlatom.

- Ne strapálja magát, majd én megmondom, hogy ki maga, miután leigazoltattam magát.

Már tudom, hogy nem viccel szeretett bátyám. Ő egyébként sem szokott tréfálni, ha megérzi a lehetőséget, hogy valamit is árthat nekem. Ezt mindig is tudtam, de azt, hogy a nagy kapkodásban otthon maradtak az irataim, csak zsebeim öt alkalommal történt eredménytelen átkutatása után értem meg a maga tragikus valóságában. Már megint kiszolgáltatott vagyok szeretett bátyám jóindulatának, és ez, az álmoskönyv szerint, sok jót nemigen jelent számomra.

- Nézd Ubul, szerintem otthon hagytam az irataimat. Különben is csak az udvaron vagyunk, még csak nem is az utcán, hogy igazolványoknak kellene nálam lenni - veszem fel a védekező pozíciót.

- Az lehet, de a cserbenhagyás megtörtént, amikor maga hősieskedni kezdett azzal a derék kutyával. Jut eszembe, meg is kell kérdeznem, hogy kíván-e feljelentést tenni maga ellen?

- Ki, a Bundás?

Semmit nem értek, kezdek is kétségbeesni szeretett testvérem elmeállapotát illetően.

- Ne humorizáljon maga itt velem! Természetesen a gazdájára gondoltam, hiszen maga kóros elvetemültségében átmászott a kerítésén! - próbálja védeni Ubul az alig védhető cselekedetét.

Némi szerencsémre a szomszéd nem kíván feljelentést tenni ellenem, mivel úgy véli, hogy a Bundás által testemen elhelyezett harapások hosszú időre nevezetessé teszik számára ezt a napot, bearanyozva áldott emlékét is.

- Alighanem be kell vinnem magát a kapitányságra, és addig ott kell tartanom, amíg nem fogja valaki igazolni, és le nem teszi a vezéresküt, hogy a maga jelenléte ártalmatlan a társadalomra. Foglaljuk csak össze a tényeket, hogyan is hangzik az ön bűneinek pontos leírása. Nem tudja magát igazolni, ráadásul cserbenhagyásos gázolás. Mind súlyos bűn! - fejt ki a közeg az álláspontját.

- Miféle cserbenhagyásról ugatsz itt nekem te szerencsétlen? - kötök bele, mint a beton az éjjelibe, testvérem fájó mondataiba.

- Erősen átgázoltál a lelkivilágomon, amikor nem az én összetört kocsimnak nyújtottál segítséget a lökhárítóm kiegyenesítésével, hanem helyette össze-vissza haraptattad magad azzal a derék, de meglehetősen harapós ebbel. Ezért az ostobaságért akkor is be kellene zárnom téged, ha nem haragudnék rád módfelett - vigasztal nem is olyan keményszívű bátyám, miközben szakszerűen csuklómra helyezi a jéghideg bilincset.

- Most meg mit csinálsz? - kérdezem rémülten.

- Nem olyan komoly dolog! Ha van olyan ember, aki veszi a fáradságot, hogy bejön téged igazolni, akkor már mehetsz is a dolgozdra.

Rémülten nézek szét, tekintetemmel keresem a népi táncosokat vagy a Bundás gazdáját, akik igazolhatnának, de nem látom őket. Csupán a nem túl távoli nevetésük hangját hallom a késő délelőtti napsütésben.

A rendőrautó, ahogy eddigi használata során mindig is, elég kényelmesnek tűnik, bár szívesen mellőzném ezt az érzést, miképpen korábban is, hiszen olyan mértékű késésben vagyok, hogy nem is merek az órára nézni, nehogy szembesülni kelljen a pontos idővel. Mivel ismerem a mondást, hogy egységben az erő, ezért előbb egységbe, majd erősen kétségbe, legvégül meg rendkívül erősen a száguldó gépjármű ajtajának esek. Mindez közvetlenül azután történik, hogy bátyám érdemben válaszol a helyzetemhez képest maximális udvariassággal feltett kérdésemre:

- Te egyenruhába bújt majom, tényleg beviszel, amikor nekem ész nélkül kellene sietnem a munkába, hiszen máris többet kések, mint a remélt rendszerváltás egykor kívánatosnak vélt gyümölcse?

Végül is nem véletlen a nyitott tenyérből és csukott szájból érkező válasz. Ubul még a kocsi-jánál is jobban szerette az egyenruháját. Bevallom, mindig is büszke volt rá. Néha még benne is aludt, de a rossznyelvek szerint annak rendszerint más az oka, többnyire az előző nap elfogyasztott alkohol tartalmú italok.

Az egész utca tudja, bátyám nemigen veti meg a piát. Pedig nem szabadna szlopálnia, mert kevésbé bírja. Ha mégis megteszi, másnap reggel büntudattal áthatott sopánkodására ébred a környék: „Megint olyan lüke voltam, mint ami a földön csak egy embertől, az én istenverte öcsémtől várható el!” Ilyenkor a készülő szabadtéri ingyen cirkusz reményében az utcára szaladó szomszédok közül többen hangosan helyeselni kezdenek:

- Szegény jó rendőr, ilyen az ókori hét csapással felérő büntetést, mint az öccse, akkor sem érdemel, ha pusztán véletlenül egy csipetnyivel több pálinkát is ivott meg, mint ami egy félig telt meszesvödörbe belefér - állítja hatvan körüli szomszédasszonyom, aki egy könnyen felejtethető éjszakára hivatkozva - ki tudja miért - azt terjeszti a hátam mögött, hogy bár háromig sem tudok elszámolni, de a férfiaságom még az eszemhez képest is jelentéktelen.

Visszatérve korábban megkezdett gondolatomhoz és megtört, éhező testem tényleges tartózkodási helyéhez, folytatom, no nem csak a történetet, hanem a majd két órája elkezdett könyörgésemet. Ezt bátyámhoz intézem egy telefon rendelkezésemre bocsátása tárgyában, amely lehetővé tenné számomra, hogy felhívjak valakit, aki igazolná személyi adataimat, és talán elősegítené szabadlábra kerülésemet. Bár, ahogy a bátyám arcára tekintetek, a szabadulás még annyira sem biztos, mint amennyire ő rendőrbiztos.

Még szerencse, hogy a családi kötelék erősebbnek bizonyul minden nemtelen bosszúra való hajlamnál, és megengyhült testvérem egy baráti gesztussal érdeklődni kezd sorsom felől.

- Figyeljen maga elítélt! Nem mintha egy cseppet is érdekelnének a dolgai, de magát mindenki titkos ügynöknek szólítja, pedig egy ekkora s...fej nemigen lehet ilyen rendkívüli képességeket igénylő hivatás képviselője. Pláne, hogy még a lőtéri döglött kutyák is azt ugatják: „Ügynök Úr!”, amikor az egyik lábuk megemelése után megjelölik a kivágott szőlőtőkéhez hasonlatos lába szarát.

- Ha, ha, hogy milyen humoros vagy ma! Az mindössze egyszer történt meg, és nem a lőtéren, hanem a városi szemétkerakó helyen, ahova csekély jövedelmem elfogadható szintre történő kiegészítése céljából mentem. Ott vágták hozzám megélhetésüket féltő guberálók azt a szerencsétlen kutyát, aki bár még élt, de annyi ereje sem volt, hogy beszélni tudott volna, nem hogy sovány testéből valamilyen levét ki tudott volna préselni. Igaz, miért is kellett volna szegénynek ezt megcselekednie, megtette helyette a guberálók csapata, de ezt hagyjuk! Nem azok a pillanatok jelenítik meg számomra - mind a mai napig - az édes élet lélekemelően mámorító képét. Így, engedelmeddel visszatérnék érdeklődést mutató kérdéssedre!

- Te csak maradj bent a rácsok mögött, és ne téj vissza sehova! Különösen ne oda, ahol rendes emberek is megfordulhatnak! - mondja bátyám, felfedve az általam mindig is irigyelt szellemi képességét.

- Újabban a sorsom úgy alakult, hogy diplomás ember létemre bármely állást elfogadtam volna, csak hogy dolgozhassak, ekkor találtam egy hirdetést. Állásajánlat volt. Egy kereskedelmi cég keresett női harisnyák árusítására ügynököket - kezdek bele szerencsés munkához jutásom részleteinek elmesélésébe.

- Jó, ezt mindig is inkább elhittem volna rólad, mint bármi - tőled végtelenül távol álló - rendes dolgot. De mitől titkos az ügynöki munkád, hiszen házalnod kell, hogy eladj, azt pedig elég macerás titkosan végezni? - vág közbe egyetlen főből álló hallgatóságom, aki ettől rögtön átmegy a hallgatók táborából a beszélőkébe.

- Az igaz, de nem is azt kell titkolnom, hogy mivel ügynökök, hanem azt, hogy ki volt az a marha, aki engem erre a munkára felvett. Körülbelül ilyen szavakkal fejezi ki főnököm meglegedettségét személyemmel, a feladat sikeres ellátására vonatkozólag.

- Öcsém nézd, nekem van szívem, ha a főnököd bejön és igazol, akkor máris mehetsz! - mondja bátyám, hangja telve a családunkra annyira jellemző, túlradó szeretettel, miközben mosolyogva átnyújtja fűtetlen cellám hideg rácsán át a mobiltelefonom. Két hete kérte kölcsön tőlem, egy sürgős hivatalos tárgyú telefonhívás idejére, amikor a szolgálati kocsija elromlott és segítséget kellett hívni, hogy bevett szokásához híven, engem az általam már jól ismert fogdába vitessen.

- Jó napot kívánok, Főnök úr! Gedeon vagyok... - kezdem a telefonbeszélgetést.

- Honnan jött rá? Különben is a feleségével csak barátok vagyunk, és csupán véletlenül találkoztunk! - szól közbe egy, a főnökömre meglepő módon hasonlatos hang, a megszokottól erősen eltérő hangnemben.

- Az a helyzet főnök úr, hogy igazolni kellene engem, mert bevittek a jardra! - kezdek az utóbbi fél évben szerencsére igen ritkán szükséges könyörgésem elővezetéséhez.

- Ó, maga egy ló! Mit nem mondok? Nemcsak egy nemes paripa, de a teljes állatkert külön-külön és összesen. Miért nem tud a szabadnapjainak egyikén megülni a fenekén? Na jól van, holnap reggel odamegyek, és kiváltom magát, de most nem érek rá, mert egy úrinő vár a hálóban, igen el van keseredve. Egy kis hancúrozás bizonyára feldobja majd, ugyanis balesete volt ütődött gyermekeinek.

- Köszönöm főnök úr, akkor várom, legfeljebb majd a rendőrségen éjszakázom - fejezem be a telefonálást, majd mélyen hajolva szakítom meg a vonalat. Azt hiszem, a „bontom” szó jobban megfelelt volna, hiszen megszakadni a bátyám készül a nevetéstől, miközben hallgatja a véletlenül kihangosított üzemmódban működő telefonomat.

- Te szarvasbika! Majd elfelejtettem mondani, az előbb kaptál egy táviratot. A felségged küldte. Arról ír benne, hogy bugyuta gyerekeitek egy súlyos baleset érte. Még hogy úrinő?! - nevet rendületlenül a bátyám, pontosan úgy, mintha egy jó viccet mondott volna.

VÉGE

Azt, hogy mennyiben vicc és mennyiben komoly a balesetre utaló kijelentés, döntse el a kedves olvasó. Ám átérezve az alkotó felelősségét, annyi segítséget azért adok, hogy jelen írásban egy olyan ember, olyan napját kívántam felvázolni, aki és amelyhez képest bárki bizvást szerencsésnek tarthatja magát. Úgy gondolom, hogy különféle válságokkal terhelt korunkban ez nem is olyan kis dolog!

Pável István